Diſputationes.

Diſputata Catholica per fratrem Iſidorũ de Iſolanis Mediolanenſem: ordinis predicatorum: Cenobij diui Apollinaris Papie Lectorem.

Primum. De igne inferni.
Secundum. De igne purgatorio.
Tertium. De merito animaruꝫ purgatorij: et cognitione proprie beatitudinis future.
Quartum. De diſpoſitione dãtis et recipiẽtis indulgentias.
Quintum. De modo remiſſionis facte per indulgentias.

Diſputationes.

Diſputata Catholica per fratrem Iſidorũ de Iſolanis Mediolanenſem: ordinis predicatorum: Cenobij diui Apollinaris Papie Lectorem.

Primum. De igne inferni.

Secundum. De igne purgatorio.

Tertium. De merito animaruꝫ purgatorij: et cognitione proprie beatitudinis future.

Quartum. De diſpoſitione dãtis et recipiẽtis indulgentias.

Quintum. De modo remiſſionis facte per indulgentias.

¶ Reuerēdiſſimo i xpo fratri Bar
ſie de Lonayſa: ſa. Theo. doc. totius ordinis predicatorū Magiſtro
Generali: ac patri pientiſſimo. frater Iſidorus de Iſolanis Mediola
nenſis: eiuſdem profeſſionis: poſt humilem obedientiam: ſuperni ro
ris ſolatium.

QUe a me: lecta publice ⁊ diſputata fuere: nō ſine (vt ar
bitror) populi catholici fructu: premio ſemper munere
dei: cuius lumine ſolius: fides colitur orthodoxa: ad=
uerſus nouos errores: haud magni feci vſq adhuc: pu
blicis legenda tradere voluminibus. tum φ eadem er
rata: chriſtianorū a vocibus: miſſa fieri viderentur. Tū
φ a fratribus ordinis plura ſint edita: ob lucē fidei ſeruandā. Tum
deniq φ ſatis ſupq me egiſſe arbitrabar. ſi in tam nobili virorū: no=
ſtre etatis: ſciētiſſimorū corona reuocationē ad ſanctā ſedem: fratri
Martino Luthero: trāſmiſiſſem. Uerū calamitati noſtre tempeſta=
tis magnopere infelici: magis magiſq cōpatiens quinq expono diſ
putationes: tum veteres: tum nouas: nemině mordēs: nemině lace=
rans: ⁊ ab his quoq abſtinens verbis: quibus viri ſanctiſſimi: ipios
pſequi ſolent errores. Hec etenim tue. P. Reuerendiſſime eſt ſnīa: vt
in duris opinionū anfractibus: fratres predicatores: ſolo tecti ratio
nis ſcuto: fidem tueantur: diuinarū litterarū iunctis armis: ſancto=
rumq dogmatibꝰ. Tue aūt. P. Reuerēdiſſime: hec trāſmitto: vt me
tibi felicia ſemper optare noueris: ac q iucundiſſime valere.

Diſputatio. j.

VNaq3 diſpu=
tatio: in tres ſe
cabitur ptes.
¶ Primo qui=
dem catholicā
explicabimꝰ cō
cluſionem.
¶ Scdo: eundē
declarabimꝰ: ſcu legēdo egimus.
¶ Tertio. ſatis obiectis facere co=
nabimur. ac ſigillatim.

Concluſio de igne inferni.

¶ Animas ſepatas ſicut: ⁊ demo=
nes: affligi ab igne corporeo cre=
dimus.

Declaratio.

¶ Magiſter ſentē. in. 44. di. quar
ti hanc aſtruit: vna cū. s. Thoma
ibidē. q. 3. ar. 3. in ſolutiōe. 3. q. Iti=
dē petrꝰ d paludē. q. 7. eiuſdē loci.
Paria ab eodē. s. Tho. habemus
in. q. 13. ſcdi quoli. et in. 23. q. 3. Ad
hec: quarto ꝯ gentiles capite. 90.
Haud ipari ſentētia: eandē tutat
concluſionē Io. Scotꝰ: in quarto
ſententiarum. q. 2. diſt. 44.
¶ At pro ampliori illius explana
tione. Primo quidē pbāda eſt con
cluſio. Secundo vero examināde
opiniones antiq et moderniores:
de mō paſſionis aiarū inferni.
¶ Cōcluſio pbat: qm claris aucto
ritatibꝰ ſacrarū lrarū ad fidē hanc
cogimur. Dr em Luce. 6. de diui=
tis epulonis aia. Crucior i hac flā
ma. ⁊ Matth. 17. Ite maledicti in
ignē eternū: q ꝑparatus eſt diabo
lo et angelis eius.
¶ Itē Augu. de ciuita. dei. 21. ait.
Adherebāt ſpūs lz icorporei/ cor=
poreis ignibꝰ cruciādi: accipiētes
ab ignibꝰ penā: non dantes vitā.
¶ Propterea Greg. in. 4. dialogo
rū inqt. Colligere ex dictis euāge
licis poſſumꝰ: φ icēdiū aia nō ſolū
vidēdo: ſed et experiēdo patiatur.
¶ Rōnabilitas ꝯcluſionis ab eo=
dez. S. T. ꝯprobat ꝯtra gē. vbi. s.

¶ Prio quidem creatura rōnalis:
creaturā diligēdo: peccauit. g rō=
nabiliter punit per afflictionē ab
ea. ꝯña pbat. q: pena pportiona=
bilr: debet culpe correſpondenti.
¶ Scdo. Omni pctō debet duplex
pena. ſ. ſenſus ⁊ dāni. pena em ſen
ſus corñdet culpe: pp ꝯuerſionez
iordinatā ad ꝯmutabile bonū. pe=
na dāni rñdet auerſioni iordinate
ab icōmutabili bono. Ergo rōna=
biliter ſpūs a corpore affligetur.
¶ Tertio. Ois pena eſt afflictiua
⁊ ꝯtraria volūtati creature rōna=
lis. ſz demōes ⁊ aie patiūt penā et
nō p ꝯiūctionē ad ſpūalē ſbā: cuz
ſit delectabile ⁊ ad eiꝰ pinēs pfe=
ctionē. Ergo p ꝯiūctionē ⁊ ſubie=
ctionē ad corpꝰ a quo: ſm ordina=
tionē ſue nature libera eſt.
¶ Circa ſcdm. Scito modū paſſio
nū demonū ⁊ aiarū aſſignatū fuiſ
ſe triplicē a veteribꝰ. Primus eſt
viſione. Scds ignis: vt nociui ap=
prehēſiōe. Tertius eſt: φ patiunt
ab igne: nō vt a quadā re corporea
ſz vt ab inſtrō diuine iuſtitie vin=
dicātis. Inſtrm vero agit: in virtu
te principalis agentis.
¶ Hos tres dicendi modos: ipu=
gnat beatus Tho. nō q: falſi: ſed
q: iſufficiētes. Iō lz iſti modi ſuffi
ciant auctoritatibꝰ ſctōrū doctorū:
nulla tn auctoritas tm vnū3 affir=
mat. ppterea. s. Tho. oēs modos
predictos in vnū colligens: decla=
rat modū paſſionis: veluti ex ipis
omnibus conſtitutum.
¶ Modi vero dicēdi moderniorū:
ſūt qnq3. Qui oēs: ſicut pcedētes:
ſupponūt ignē iferni eē corporeū:
veluti pariter in ꝯcluſiōe ſuppōit.
¶ Primꝰ eſt Duran. in. 4. di. 44.
q. 11. ar. 2. dicētis φ aia affligit ab
igne corporeo: q: ſcit ſe cum corpe
arſurā. Demon autē de felicitate
perdita: nō ab igne vel corpe. Aia
qdē ſz veritatē: hoc mō patit ab
igne. Demon vo ſz adaptationē.
¶ Modus paſſionis aie: quia ad=
mittit: ideo illiꝰ rōnes omittant.
Modus vo paſſiōis demonis: nō

eſt tutus. Primo q: obſtat mō lo-
quēdi euāgelij: q̄ paratū ignez ad
penā demonis aſſerit. Nō ḡ illa v̄
ba euāgelij ſunt itelligēda figura
liter et p quādā ſiſitudinē ſiue a-
daptationē: ita q cū ſūm⁹ dolor ſē
ſibilis ſit ille: q̄ ē ab igne: q: ē ma-
xime actiuus: ita triſtitia et dolor
ſpūalis i angelis: pp ſuā vehemē-
tiā exprimant̄ figuraliter p ignē.
¶ Scdo: q: idē pariter poſſet dici
de aīa ſeparata: ac de corpib⁹ in
corruptibilibus. Qd a nemine ca-
tholico admittitur.
¶ Verū: q: iſte doctor adducit p ſe
rīa: rñdēdū eſt ei. Arguit vero ſic
pmo. Afflictio demonū ſumenda
eſt p oppoſitū ad gaudiū ſpirituū
beatoꝝ et delectationē. ſz ea tota
eſt in ꝯſequutiōe finis. ḡ tota pe-
na demonis ē i ſeparatiōe a fine.
¶ Rñdeo. Aliqua quidez afflictio
ſumēda eſt illo mō ac principalr:
ſz nō oīs. Nā pēſſe corpi: pertinet
ad beatitudinez naturalē ſpirit⁹:
ſubeſſe vero ad afflictionē. Cū ve
ro mereant̄ priuari nāli beatitud
ne: afflictio nōnulla ſumenda eſt:
penes ſubiectionem ad corpus.
¶ Scdo arguit. Pena dz corrñde-
re culpe: ſed demonū culpa fuit in
ordinata cōplacentia ſuipſius et
non alicuius corpis: cū interptati
uo contemptu dei. ergo.
¶ Rñdeo. Pena debet correſpōde-
re culpe: ſm quātitatē: non autē q̄
ad identitatē ſubi vel inſtri. Nam
peccantes: ſola voluntate: puniē
tur etiam in corpore.
¶ Secundo dicitur: q correſpōdet
q: peccatū Angeli fuit ſupbia: pe-
na vo eſt hūiliatio ſub vili corpe.
¶ Tertio arguit. Perdidiſſe felici
tatē: eſt maxima pena et grauiſſi-
ma ac maior quacūq pena ſenſi-
bili: vt dicunt diui Auguſtinus et
Criſoſtomus et in di. 46. adducū
tur a Magiſtro. ergo.
¶ Rñdeo. Illa eſt maxima per ſe, et
ſolitarie: ceteris cōparata: ſz non
eſt maxima ſimpliciter: quia cum
alia: coniuncta: eſt maior.
¶ Confirmatur auctoritate beati
Pauli ad cor. 3. Salu⁹ erit: ſic ta-
men quaſi per ignem. In quo in-
nuitur ſimilitudo et adaptatio.
¶ Rñdeo. Ly quaſi: non eſt nota
ſimilitudinis: ſz expreſſiuū verita
tis: ſicut illud. Quaſi vnigeniti a
patre. Quod patet per intentionē
ſanctorū: aperte tenentiū expreſ-
ſe: q patiuntur ab igne corporeo.
¶ Secundus modus dicendi eſt
Egidij dicentis: q p verā immiſ-
ſionē ab igne patiunt̄: inquantuz
eſt inſtrm dei. Tum q: deus pōt p
ſe facere qd facit: medijs cauſis ſe
cundis: pōt aūt affligere animam
in corpore exiſtentem per ignem.
Tū q: ſic̄ reperit̄ in ſacramētis: q̄
ſunt inſtrumenta diuine mīe.
¶ Sed hec opinio iprobat̄. Tū q:
nullū inſtrm pōt agere circa aliqd
in virtute alterius: niſi circa illud
poſſit ponere ſuā ppriā actionez
naturalē. Tū q: pñcipiū imiſſiōis
eſt aliqua forma in agēte: que in
igne non eſt. Cū accipiat aliquaz
formam a deo: ad illam operatio-
nem et virtute naturali id neqat.
¶ Ad rationē p opinione dicit̄: q
deus p ſe pōt facere ſine cauſis ef
ficiētib⁹ mere extriſecis: nō aūt ſi-
ne cauſis formalibus: ſicut nō pt
facere hoīez ſine aīa. Corp⁹ vero
aīatū i ea actiōe ꝯcurrit ſicut forā.
¶ Ad ſititudinē dr̄ negādo. Non
eñ ſacramenta agūt in animā ſo
lā: ſed in totū cōpoſitū: circa quod
poſſunt ponere ſuas actiōes na-
turales. Ignis vero nullā actionē
naturalē pōt ponere i aīa ſepara.
¶ Tertius modus dicēdi eſt Hen
rici octauo quolib. q. 34. tenētis
animam ſeparatam et demonem
affligi ab igne corporeo: per verā
imiſſionē: ſicut p̄cedēs opinio. Ad
fugam vero inconuenientiū: ſup-
addit: q diuina v̄tute ſuperaddit̄
demoni et aīe ſepate aliq̄ qualitas
ſeu habitus ſupnālis: rōne cui⁹/
aīa ſepata vel demō / pōt pati ab
igne corporeo: q̄ ſz ſe neqrēt pati.
¶ Deficit aūt p̄dictus modus di-

cēdi. Tuz: q: ſola vr̄ imaginatio
ad fugam incōuenientiuz dictoꝝ.
Tū q: eo dimiſſo: ſequit̄ dubiū.
Aut eniz illa q̄litas eſt corporea.
Quod nō: q: in ſolo recipit̄ corpo
re. aut icorporea vel ſpiritualis:
et ſic ſupereſt eadē q̄ſtio: qūo ſpi-
rituale patiat̄ ab igne corporeo.
¶ Quartus modus dicēdi eſt vi-
cinus antique poſitioni. Qd ani-
ma ſeparata patitur ab igne cor-
poreo q: in ea virtute diuina poſ
ſunt remanere potētie ſenſitiue:
q: deus pōt ſeparare accidēs ab-
ſolutum a ſubiecto. Remanenti-
bus ergo potentijs ſenſitiuis: po
teſt in eis eſſe ſenſitiua cognitio: et
appetitus conſequens.
¶ Contra. Ignis nō pōt agere in
ſenſum: niſi ſit organicus: ſed re-
manētibus potentijs ſenſitiuis:
non remanet organū. Igitur non
patitur ab igne.
¶ Quintus modus dicēdi eſt. s.
T. vbi. s. dicētis: q patiuntur ab
igne per alligationē. Alligatū eñ
tenet ſpiritū: ignis inquantum eſt
inſtrumentū diuine iuſtitie: eo mo
do: quo per artem magicaz alliga
tur ſpiritus: alicui corpori.
¶ Hui⁹ vo opiniōis: q̄druplex po-
nit̄ radix a. s. T. Pria ē. res icorpo
rea creata: ex nā ſua hz: q loco diſ-
finiri poſſit: ita exiſtēs ivno: q nō i
alio: et hec radix ꝯfert huic mō: ſiue
ſpūs ſit i loco p eſſentiam: ſiue per
operationem.
¶ Scda radix ē: q corp⁹ i ſpm nā-
liter agere nō pt: nec ei obeē: niſi ſz
q ei aliq̄ mō vnit̄. ſic eñ dr̄ Sap. 9.
corp⁹ qd corrūpit̄: aggrauat aīam.
Vnit vo pt ſpūs / duplr̄ corpi: ſicut
forā mā̄e: vt ex iſtis fiat vnū ſimplr̄
Vel ſicut motor mobili: vel ſicut
locatū in loco: eo mō quo ſepara-
tis conuenit eſſe in loco.
¶ Tertia radix ē. Corp⁹ vt iſtrumē
tū diuine iuſtitie: hr̄e pt virtutē re
tinēdi ſpm: ita q ad aliū locū diuer
tere nō poſſet. Et q hoc iſit igni ge
hēnali pbat triplici auctoritate bti
Gregorij: Juliani adducti a Magi
ſtro i textu: et ſancti Auguſtini. xxi.
de ciuitate dei.
¶ Quarta radix ē. Pati dr̄ duplr̄.
Prio. Cōiter et ē recipe: et hoc aliqñ
pficit̄: aliqñ nō: recipiēs. Scdo ppe
ē aūt tale pati: aduenire aliqd ꝯtra-
riū nature vl̄ volūtati: et hoc duplr̄
aut p receptionē forme alieni⁹ ab
agēte ꝯrio: aut p ipedimētū imiſſū
ab agēte: ne patiēs pprio ipetu fe
rat̄: aut inclinatione agat.
¶ Ex his declarat̄: qualr̄ ſit ille pa
tiēdi mod⁹. Patit̄ eī ab igne: ſpūs
inquātū vt inſtrz diuīe iuſtitie te-
net eū alligatū. Et i hoc veraciter
ille ignis ē ſpiritui noxi⁹. Et ſic: vt
ſibi nociuū vidēs ab igne cruciat̄.
Sicq ex triplici mō dicēdi veterū:
ꝯflat: pfect⁹ mod⁹ paſſiōis demo-
num et animarum.
¶ Arguit̄ itaq ſic ad pbationē cō
cluſionis. Quicqd ipedit̄ a ſuo p-
prio motu vel inclinatiōe ab aliq:
patit̄ ab illo. ſz demones et aīe dā
nate: ipediunt̄ p ignē corporeuz a
ſua ppria inclinatione. ergo.
¶ Oppoſitio cōtra modū dicendi
ſancti Thome. Qd nō ſit cōueniēs
ſuppoſito q ſpūs ſit in loco p eēn-
tiā. Nā ſeqrent̄ tria icōuenientia.
Primū: q oēs eq̄lr̄ punirent̄. Scdz
q i camera pulchra ita affligerēt̄:
ſic i igne. Tertiū: q pſes et pueri i li
bo: pariter punirent̄ cū detineant̄.
¶ Rñdeo. Hic mod⁹ dicēdi ſuſtinet̄
tanq̄ ꝯmunior et pbabilior ac rōna
bilior: ꝯformiorq dictis ſctoꝝ. Nō
eñ q̄ obijciūt̄ aduerſ⁹ ea q̄ q̄ ſūt ſim
plr̄. pñt ſciētifice ſolui: ita q q̄eſcat
animus / pſcripta oīno fide in chri
ſtum: immo nō preuia fide altum
ſemp mutabit ingeniuz. expientia
eſt in philoſophia naturali: in qua
mundus diſputatur. nec plena ve
ritas inuenitur.
¶ Ad pmū icōueniēs dicit̄: q gra-
uior pctōr / magis odit deū: et pl⁹ ei
diſplicet diuina iuſtitia: et p ꝯñs
magis affligitur ab alligatione.
¶ Ad ſcdm dicit̄: q alligari alicui
loco ē penoſuz et pulchro: ſz alliga
ri loco viliſſimo: eſt ſuprema pena:

ſicut centrum terre: in quo ignis
locatur.

¶Tertiũ faciliter ſoluit͂: qꝛ volũ=
tas eoꝝ: cũ ſit iuſta: patres volue
runt illum carcerem.

¶Oppoſitio cõtra eundẽ modum
dicendi. Suppoſito: ꝙ ſpiritus ſit
in loco ꝑ operationẽ: ideſt ꝙ ope=
ratio ſit ratio angelo eſſendi in lo
co: ſicͭ quãtitas ſubſtantie. arguit͂
cõtra eundẽ modũ dicendi. Non
eñ videt͂ apparẽter aſſignari q̃li=
ter patiat͂ ſpũs a loco: ꝑ detẽratio
nẽ. Aut eñ patit͂ ꝑ opationẽ imã=
nẽtẽ: q̃ ẽ itelligẽ: aut velle. ⁊ ꝑ iſtas
nõ p̃t eẽ magis i loco: q̃ȝ per eſſen=
tiam. Itẽ operationes tales ſunt
volũtarie. Ipſa vero volũtas ſim
pliciter cogi nequit. Aut patit͂ per
trãſeũtẽ opationẽ: et hec aĩe ꝯpete
re nõ põt: aut per actionẽ quã re=
cipiũt i loco: ⁊ hoc nõ: qꝛ talis paſ
ſio: preſupponit eſſe in loco.

¶Reſpõdeo. Eſſe in loco per ope=
rationẽ tranſeuntẽ: eſt ratio ſpiri=
tui eſſendi in loco: accipiẽdo noĩe
opatiõis / oĩne qð ſequit͂ ad p̃ſen
tiã ſpiritus in aliquo loco: ſiue ſit
operatio ſiue contactus virtutis:
q̃ſocũqȝ: vt eſt ornatus: vt dictum
eſt alibi de mẽte. s. D. ſ. ꝙ ſpiritus
poteſt eſſe in loco corporali: nõ ſo=
lum per actionẽ imanẽtẽ vel tranſ
euntẽ: ſed ꝑ qualẽcũqȝ vnionem
eius ad locum: factam virtute pro
pria: ⁊ multo magis virtute diuina.

¶Ad idẽ arguit Hẽricus. 8. quo=
li. 34. Si ſpiritus pateret͂ ab igne:
ꝓpter alligationẽ qua neq̃t ſepari
ab eo: ⁊ ipedit͂ a ſua nãli iclinatiõe:
ſequit͂ ꝙ nõ patiat͂ ab eo: niſi occa=
ſionalr: ſed potiꝰ a ſeipſo: ſicut cor
hoĩs excitaret paſſionẽ iracundie
ad preſentiam repugnantis.

¶Reſpondeo. Negat͂ cõſequẽtia.
Naȝ in ſpiritu alligato corpori: ẽ
duplex paſſio. Prima eſt qua deti=
netur: ⁊ hec eſt ab igne imediate.
Secunda eſt verus dolor exiſtens
in appetitu. ⁊ hec eſt a ſpiritu: me=
diante pria paſſione ⁊ intellectõe.

¶Prima oppoſitio cõtra ꝯclonẽ.
Omne qð patitur recipit aliquid
ab agente: ergo ſpecies recipit. Re
ceptum vero imaterialiter ibidem
recipiet͂ ⁊ ſpiritualr: ⁊ ſic erit per=
fectio recipiẽtis. ergo non erit in
penaȝ: ſed potius in perfectionẽ.

℟ Rñdeo. ſanctus Tho. in. 4. diſ.
44. q. 3. in ſolutiõe. 4. rñdet. dicẽ
dũ: l quit: ꝙ ignis agit i aĩaȝ: nõ ꝑ
modũ influẽtis: ſȝ ꝑ modũ detinẽ
tis. Quãobrẽ: patiẽs ab agente: ꝑ
modum detinentis: nihil recipit.

¶Scðã. Agens nã ſemꝑ eſt nobi
liꝰ patiẽte. Sȝ ignis eẽ ſpũs ignobi
lior. Ergo ſpũs nõ patit͂ ab igne.

℟ Rñdeo. Aſſũptũ ẽ veꝝ: de agẽte
pricipali: nõ autem inſtrumẽtali.

¶Tertia. Auguſtinꝰ. 12. ſuꝑ Ge.
vt ẽt refert Magiſter i litera. 44.
di. ait. Nõ ſũt corꝑalia: ſȝ corꝑali
bus ſimilia: q̃bꝰ aĩe corpibꝰ exute
afficiuntur: ſeu bene ſeu male.

℟ Rñdeo. Auguſtinꝰ ibidẽ loquit͂
inquirẽdo. Vñ ẽt i. 22. de ciuit. dei.
aliũ iquirit modũ: vt͂ loquit͂ de ꝓ=
xime affligẽtibꝰ. Ignis eñ appre
henſus immediate affligit.

¶Quarta. Omne agẽs corporeũ
agit per contactum: ſed ibi non ẽ
contactus. ergo.

℟ Reſpondeo. Cõtactus eſt ibi ſpi
ritualis: non corporeus.

¶Quinta. Anima aut ſaltem de=
mones qñqȝ ſunt extra ignẽ infer=
ni ⁊ tamen patiuntur.

℟ Reſpondeo. Diſpenſatione diui
na: ſpiritus nõnunq̃ȝ ſm eſſentiã:
ſunt extra inferni ignem: non aũt
ſm apprehenſionem: qð eſt imme
diatum affligens. Unde obiectio
procedit: ac ſi ignis corporeus af=
fligere ⁊ ſpiritus immediate: ſicut
affligit corpora.

¶Hec q̃ȝ breuiſſime tenemus: de
igne ifer ni. catholice profecto: ꝓ=
pter duo: vero hec diſputata ſunt.
Tum quia radix exiſtunt dicendo
rum: de pena purgatorij. Tuȝ pro
pter quoſdam: de quorum nume=
ro: in hac materia Martinus mi=
nime cenſendus eſt: qui criminum
onuſti ponderibus: ſolatia perquĩ

rũt opinionibꝰ herẽdo infideliũ.
De dictis: i oĩbꝰ bñdictꝰ. Amen.

Diſputatio.ii.

Quoniã male diſpoſi
ti hoĩes: determina
ta a ſctis pr̃ibꝰ: inge
nio hũana diuinaqȝ
ſapia p̃ſtantiſſimis:
ẽt apl'ica auc͂te fre=
ta falſa nõnunq̃ȝ ſuſpicant͂: ſequẽ
tem tuemur cõcl'onẽ. Principium
itidẽ ẽ: ſtabileqȝ fundamẽtũ: ſvita
tis meriti aĩaꝝ clarius itelligẽde.

¶Concluſio.

¶Intellectu ſũt ꝑuuli i catholica
doctria: q̃ ſctis doctoribꝰ minime
ꝯſentiũt: ꝓbãtibꝰ penas purgato
rias ex ſacris lr̃is: ab experiẽtia viro
rum ſvitatẽ pre ceteris colẽtiũ ⁊ ab
ordine diuine prouidentie.

¶Declaratio.

¶Hec ꝯcl'o hȝ q̃nqȝ ꝑtes: q̃ ſigilla
tim declarãde ſunt. Prima ꝑs. In
tellectu ſunt ꝑuuli i catholica do
ctrina. Qð iõ d͂r: qꝛ ingenioſus ca
tholicus nouit pl'ima pauciſſimis
ſacraꝝ lr͂aꝝ ſbis cõtineri. Multa
q̃qȝ ex eiſdẽ ſeq̃. Quare nolẽs itel=
lectu aſſentire: niſi fo͂r alr ⁊ expſſe
in eiſdẽ cõtẽtis: ꝑuulꝰ eſt: declara
tiõe ⁊ illuminatione egẽs: iuxta il
lud pſalmi. Declaratio ſmonum
tuorum illuminat: ⁊ intellectum
dat paruulis.

¶Scða ꝑs eſt: ꝙ ſacri doctores ꝓ
bent ⁊ teneant purgatoriũ. Nã. b.
Aug. hoc tȝ: vt refert Magr͂ in. 4.
diſ. 21. cuiꝰ ſba ſunt. In quodã ſer
mõe. Ille ignis purgatorij durior
erit: q̃ȝ q̃cq̃d in hoc ſeculo penarũ
aut ſentire: aut videre: aut cogita
re quis põt. Idẽ dicit de ciui. dei.
21. ca. 27. Idẽ de ſa ⁊ falſa pnia:
⁊ hr͂ de pe. di. Idẽ in Enchiridion.
Neqȝ negãdũ eſt defunctoꝝ aĩas
pietate viuentiũ poſſe releuari ⁊c.
Idẽ in ſuaꝝ cõfeſſionũ libro. 9. ꝓ
mr͂e ſua orat ⁊ orãdũ petit cũ eadẽ
s. mater eius moriẽs (vt ibidẽ ſcri
bit) memoriã ſui: optauerit ad al
tare dñi. De pnia di. 7. c. vl. habe
tur alia auctoritas. b. Augu.

¶Beatꝰ quoqȝ Ambroſiꝰ vt hr͂.
12. q. 2. Quia alij idẽ: tenuit. Qui
etiã vigilias inſtituit mortuorũ
ex libro Iob decerpẽs lectiones.

¶Beatꝰ ẽt Gre. vt habet͂ eiſdẽ cã
⁊ q. Anime aſſerit idẽ. Hic ſanctꝰ
põtifex multa refert exẽpla: in li=
bro dialogoꝝ: purgatoriũ ꝓbãtis

¶Greg. Nicenꝰ in ſmõe de defũ
ctis. vt refert. s. Th. i li. ꝯtra erro=
res grecoꝝ. Si aliquis xp̃o amico
cõſentiẽs i hac vita purgare pctã
minꝰ potuerit: poſt trãſitũ hũc ꝑ
purgatorij ignis cõflationẽ expe
diet. ¶Grecus expoſitor ſuꝑ illud
apl'i: tãq̃ȝ ꝑ ignẽ: ait. Hũc ignẽ cre
dimꝰ eẽ cartacuſon. i. mũdificatio
nẽ: in quo defunctoꝝ aĩe probant͂
tãq̃ȝ aurum in fornace.

¶Ad hec. s. Th. in. 4. di. 21. Ma=
giſtrũ ſequẽs ⁊ exponẽs. Quibus
ꝯſentiunt. s. Bonauẽtura: magnꝰ
doctor Albertus: Petrus de palu.
Ioã. Scotus. eandẽ. 21. diſt. inter
pretantes: nullo catholico docto=
re: diſſentiente.

¶Hugo de. s. Victore ait. Proba
bile eſt ꝙ in his locis puniũtur, in
quibus cõmiſerunt culpam: ⁊ in=
tellige: aliquando.

¶Ricardus dicit ꝙ grauitati cul
pe cõmiſſe corrñdet acerbitas pe=
ne in purgatorio. Diuturnitas ve
ro radicationi culpe in affectu.

¶Tertia pars eſt: ꝙ pene purga
torie probant͂ ex ſacris lr̃is. Huiꝰ
ꝓbationis: radix eſt: id qð habet͂
Matth. 12. Luce. 12. et Marci. 3.
Qui peccauerit in ſpiritũſanctuȝ:
nõ remittet͂ ei: neqȝ in hoc ſeculo:
neqȝ in futuro. Cui ſubdit Magr͂
ſniaꝝ in. 4. di. 21. Ex hoc dat͂ intel
ligi: ſicut ſancti doctores tradunt
ꝙ quedã peccata in futuro dimit
tent͂. Huic radici ſi ꝯiũgat͂ auc͂tas
ſcði Machab. 12. ſctã ẽ ⁊ ſalubria
eſt cogitatio: pro defunctis exora
re: vt a peccatis ſoluant͂: ſequit͂ ne
ceſſario purgatorij poſitio: arguẽ
do ſic. Pro defunctis q̃ ſunt in pa
radiſo: nõ eſt orandũ: qꝛ illi nullo

indigẽt: nec ꝓ his q̃ ſunt in infer-
no: q2 illi a pctõ ſolui ñ pñt. Ergo
poſt hãc vitã ſunt aliq̃ a peccatis
nõdũ abſoluti: q̃ ſolui pñt: ⁊ tales
charitatẽ hñt: ſine q̃ nõ fit remiſ-
ſio pctõꝝ: q2 vniuerſa delicta ope
rit charitas. Prouerbiorũ. 10. Vñ
ad mortẽ eternã nõ deueniẽt: q2 q̃
venit ⁊ credit in me: nõ morietᷣ in
eternũ. Jo. 11. Nec ad gloriã indu
cenᷣ niſi purgati: q2 nihil i mũdũ
ad illã ꝑueniet: vt p3 Apoc. vlti.
Remanet ḡ loc⁹ purgatori⁹: poſt
hãc vitã: ex ſacris lr̃is arguẽdo ne
ceſſario: ⁊ ſic arguit. s. Tho. in. 4.
vbi. s̃. ¶ Alio q̃3 mõ arguit. b. Au-
gu. ancte. b. Pauli p̃me ad corin. 3.
Si qs edificauerit ſup hoc funda
mẽtũ (. ſ. fidei xp̃iane vite qd aurũ
dr̃: quãtũ ad dilectionẽ dei: argen
tũ quãtũ ad dilectionẽ proximi.)
lignũ: fenũ: ſtipulã: ipſe ſalu⁹ erit:
ſic quaſi ꝑ ignẽ trãſiẽs. ſ. purgato
riũ: ⁊ hoc mõ arguũt. b. Aug. ⁊ Ma
giſter ſniarũ. Hoc etiã mõ arguit
Theodoric⁹ eps cyrenẽſis expo-
nẽs dictũ Apli. vbi. s̃. Si cui⁹ op⁹
arſerit ⁊c. ⁊ ait. Dicit Apl's q̄ ſal-
uabitᷣ ſic tã̄e per cõflatoriũ ignẽ
purgãtẽ quicqd iteruenit per in-
cautelã vite preterite ex puluere
ſaltẽ pedũ terreni ſenſus in q̃ tan
diu manet q̃diu q̃cq̃d corpulẽtie
⁊ terreni affectus inheſit purgetᷣ.
Pro q̃ mr̃ eccl'ia hoſtias ⁊ dona pa
cifica deuote offert: ⁊ ſic ꝑ hoc mũ
dus ſde pri⁹ exiẽs dñi Sabaot pu
riſſimis oculis imaculat⁹ aſſiſtit.
hec ille. ¶ Quarta pars eſt: q̄ pur
gatoriũ ꝓbatᷣ ab experiẽtia viroꝝ
veritatẽ preceteris colẽtiũ videã-
tur exẽpla recitata a. b. Gregorio
de ſe: ⁊ de alijs i. 4. lib. dialogorũ.
Itẽ i libro de ſeptẽ donis. Itẽ i vi-
tis patrũ ⁊ fratrũ. Itẽ in ml'tis hi
ſtorijs videatᷣ Archieps in. 4. par.
ti. 14. c. 10. P̄ Neq3 dedigneris le-
gere geſta Alberti magni ordinis
p̄dicatoꝝ. q̃ viuẽs ſtuduit ſuffra-
gia mortuis exhibere ꝓſoluẽdo ſe
pius vigilias defunctoꝝ: q̃s inſti-
tuit. b. Ambroſi⁹. Inuenies nẽpe
in p̄dictis geſtis: p̄clara de alab⁹
purgatorij. Auctoritas v̄o p̄dicto
rũ maior eſt ⁊ efficacior auctorita
te cuiuſuis phi. Tũ pp lumẽ ſup-
nãle: qd quodãmõ deficiat lumẽ
nãle. Tũ pp itegritatẽ vite: q̃ lux
eſt cõparata philoſophoꝝ morib⁹
¶ Quinta ps eſt. Qm̃ purgatoriũ
ꝓbatᷣ ab ordine diuine ꝓuidẽtie:
nihil ſm̃ ſuã iuſtitiã relinquẽtis
impunitũ. Diuine em̃ prouidẽtie
ẽ act⁹ hominũ punire vel p̄miare
dr̃uter ⁊ ordinate: ita q̄ nõ oĩa p̄-
mia ⁊ pene ſũt equales: ceu ꝓbat
s. Th. 3. ɔtra gẽ. c. 140. ⁊ ſequẽti-
bus. Quo ſuppoſito arguitur ſic.
Cõuenit hominẽ mori in charita
te cũ culpa veniali vel pena debi-
ta. Cũ igitᷣ talis nõ poſſit dãnari
pp charitatẽ: i q̃ mortu⁹ ẽ: nec ſal-
uari quandiu eſt in reatu pene. ḡ
alicubi purgabitᷣ. Quaſi in deſer-
to medio inter Egyptũ ⁊ terrã ꝓ-
miſſionis lacte ⁊ melle manãte.
¶ Adhuc. In oĩ nã videm⁹ q̄ añq̃
inducatᷣ vltima ꝑfectio: o3 purga
ri, ſcꝫ a ɔtrarijs diſpõib⁹. ḡ cũ pu
rior ſit glorie forma q̃ aliq̃ nãlis
forma: op3 ſilr purgari ſubiectũ
ante illã. Cõſtat aũt q̄ multe ma-
le diſpõnes poſt mortẽ reperiunᷣ
in multis animab⁹: ḡ neceſſe erit
eas purgari anteq̃ glorificentur.
¶ Predicta oĩa ɔfirmanᷣ ex obſer
uatione eccleſie. Cui⁹ auctoritas
maior eſt auctoritate cuiuſcunq3
doctoris. efficaciorq3 apud catho
licum eſſe debet: omni ratione ꝓ-
babili. Nulla nẽpe eſt apud fide-
les longa conſuetudo: cõſentiẽte
fide ⁊ auctoritate Petri: que effi-
caciã non ſortiatur a ſpũſancto.

¶ Oppoſitio.

¶ Oĩs purgatio iportat feditatẽ.
ſ3 pena nõ iportat feditatẽ. ergo.

¶ Reſponſio.

¶ Reatus ad penã non importat
feditatẽ ex ſe: ſed ex cauſa ſua.

¶ Oppoſitio ſecũda.

¶ Prime ad corin. 3. ſup illud: ſal-
uus erit: ſic tñ ⁊c. dr̃ gloſa. Ignis
iſte eſt tẽtatio tribulationis. de q̃

ſcriptũ ẽ. Vaſa figuli ꝓbat fornax.
Eccle. 27. ergo homo expiatur ab
omni pena: per penas huius mũ-
di ſaltẽ ꝑ mortẽ: que eſt maxima
penarũ ⁊ nõ per purgatoriũ ignẽ.

¶ Reſponſio.

¶ In eiſdẽ verbis ſacre ſcripture
latet multiplex intellect⁹. Unde ⁊
ille ignis poteſt intelligi tribula-
tio preſens vel pena ſequẽs: ⁊ per
vtrãq3 venialia purgari poſſunt:
⁊ ſatiſfieri reatui culpe: ſ3 q̄ mors
naturalis ad hoc nõ ſufficiat. de-
clarat. s. Th. in. 4. di. 20. q. 1. ar. 1.
q. 3. ad. 3. dicens. Mors naturalis
eſt pena ɔſe originale peccatũ: vt
quaſi iã in naturã ſit v̄ſa ſicut ori
ginale pctm̃: ⁊ ideo ꝑ mortẽ natu
ralẽ nõ purgatur aliquis de pctõ
actuali: ſed per mortẽ illatã bene
põt purgari. Unde ſi aliquis mor
tẽ illatã patiẽter ſuſtineat: etiã ſi
pro alijs criminibus ſit illata: ve3
ad diminutionẽ pene: ⁊ liberatio
nẽ a tota pena: ſm̃ quãtitatẽ cul-
pe ⁊ patiẽtie ⁊ contritionis.

¶ Oppoſitio tertia.

¶ Nõ minoris efficacie eſt chari-
tas in ſaluãdo q̃ peccatũ in dam
nãdo. ſed peccatũ ſtati3 poſt mor-
tem dãnat: ergo gratia ſtatim ſal
uabit: nõ obſtantibus malis qui-
buſdã diſpoſitionibus anime: er-
go nõ datur ignis purgatorius.

¶ Reſponſio.

¶ Charitas maioris eſt efficacie
ad ſaluãdũ q̃ mortale peccatũ ad
cõdẽnãdũ. S3 ex hoc nõ ſequitᷣ q̄
citi⁹ ſaluet q̃ illud dãnet: nõ ob-
ſtantib⁹ bonis ⁊ malis cuiuſlibet
decedẽtis: ſ3 q̄ plenius ſaluat ⁊ a
pluribus liberat. Et hoc eſt verũ: q2
liberat ab oĩ pctõ vna charitas ⁊
ab oĩ pena: qd non facit pctm̃ vnũ
reſpectu penarũ: ſilr cõfert omnẽ
virtutẽ ⁊ gloriã ſm̃ quãlibet vir-
tutẽ. Sed nullũ peccatũ vnũ con-
fert omne peccatũ cõdemnari ſm̃
quodlibet genus peccatoꝝ. Inſtã
tia aũt eſt q̄ omnis forma artis ⁊
nature fortior eſt ad perficiendũ:
q̃ corruptio ad deſtruendũ: ⁊ ta-
men citius deſtruitur res q̃ gene
retur ⁊ perficiatur.
¶ Purgatoriũ ignẽ pariter aſſe-
rit Martin⁹ Luther⁹. Qua de re
de eodẽ igne dicta ſufficiant.

Diſputatio. iij.

Diſcutiende verita-
tes de merito ani-
maru3 purgatorij:
deq3 certa notitia
ꝓprie beatitudinis
futura: aptius ſub
vnius cõcluſionis termino ponẽ-
tur. Tũ q2 vna alteri miſcetᷣ. Tũ
q2 ex eadẽ pendent: prima radice
eſt itaq3.

¶ Concluſio.

¶ Anime in purgatorio exiſtẽtes
ſunt extra ſtatũ meriti ꝓprij ſiue
augẽde charitatis: de ſua beatitu
dine certe ⁊ ſecure. Quod auctori
tatibus ac rationibus ſancti do-
ctores probant ſufficienter.

¶ Declaratio.

¶ His dieb⁹ cõcl'o p̃ns verſatᷣ in
ore catholicoꝝ: pp quẽdã viuaciſ-
ſimo quidẽ ſermone clarẽtẽ: ſed di
cta ſanctoꝝ neq3 fidel'r referentẽ:
nec ſatis ſuperq3 intelligentẽ.
¶ Ut igitᷣ ɔcl'onis partes clare ac
ſubtil'r diſcutiãtᷣ. Premittẽda ſũt
q̃dã. Scdo adducẽde ſunt opinio
nes. Tertio declarãda cõcl'o quo
ad oẽs eius partes ſigillatim.
¶ Itaq3 p̄mittẽdũ p̃° q̄ nomẽ ſta-
tus ꝓprie accipitᷣ ⁊ extenſiue: ſiue
iproprie. Stat⁹ ꝓprie loquẽdo ſi-
gnificat quãdã põnis differentiã
ſm̃ quã aliqd diſponitᷣ ſm̃ modũ
ſue nãe q̃ſi in q̃dã imobilitate: ſicᷣ
hõ erect⁹ ſtans. Extẽſiue vero ſiue
iproprie dr̃ in actionib⁹ humanis
negociũ h'ẽ aliquẽ ſtatũ ſm̃ ordi
nẽ proprie diſpõnis cũ quadã im-
mobilitate ſeu q̃ete. Vñ q̃ de facili
variantᷣ ⁊ extrinſeca ſunt nõ cõſti
tuũt ſtatũ: puta q̄ aliqs ſit diues
vel paup. ſolũ itaq3 ad ſtatũ hoĩs
ꝑtinere videtᷣ: qd reſpicit obliga-
tionẽ ꝑſone hoĩs: put aliqs eſt ſui
iuris vel alieni ex aliq̃ ꝑmanente

⁊ hoc eſt qđ pertinet ad rationē li
bertatis vel ſeruitutis. Unde ſta=
tus pertinet ꝓprie ad libertatem
vel ſeruitutē ſiue in ſpūalibꝰ ſiue
in ciuilibus. Hec ex.s.Th.in.2.2.
q.173.ar.1.

¶ Aduertēdū vo ꝓpter Hēricū de
Gandauo in.12. quolibeto aliter
exprimentē ſignificatū huiꝰ vocis
ſtatus: ⁊ arguētē ꝯtra predicta a
s.Tho. qđ nō dixit.s.Tho. ſtatū
exigere obligationē: ſed reſpicere
ita ꝙ penes hr̄e obligationē ⁊ nō
habere illā: ꝺeſt reſpicere obliga
tionē affirmatiue vel negatiue: di
ſtinguunť ſtatꝰ: ſicut ſtatꝰ liberi a
ſeruo. ſeruitꝰ.n. reſpicit obligatio
nē affirmatiue: libertas negatiue

¶ Cōſiderādū quoq ꝙ aliq̄ ſtatꝰ
imꝑfecte dicunť vtpote deficiētes
a ꝓpria rōne ſtatus. Sunt eñ ⁊ di
cuntur ſtatus: qꝛ vt vie ſe habent
ad aliud qđ ꝓprie ſtatus dicitur.
ſicut forē ſuccedētes in embrione
nō ſunt ſpēs ꝑ ſe: ſꝫ vt vie ad ſpēs
ꝑ ſe. Sicut ſtatꝰ incipiētiū ⁊ ꝓficiē
tiū: qui vt ait.s.Th. ordinanť ad
aliū ſtatū. ℣ Ex hiis pꝫ cū Anſelmꝰ
ī libro de ſimilitudinibꝰ.c.46.di=
cit. Quattuor ſunt ſtatꝰ humane
nāe: q̄bus ꝑ diuerſis meritis bea
ta vel magis beata: miſera vel mi
nus miſera reddiť.ſ. in ſtatu inno
cētie: in ſtatu patrie. in ſtatu vie ⁊
in ſtatu dānatiōis: ꝓprie ⁊ ſtricte
noīe ſtatus vtiť. Nā oīs ille ſtatꝰ
eſt ordo diſpōnis nature cū imo=
bilitate ſiue q̄ete reſpiciēs ſeruitu
tē pene ſaltim: aut ēt culpe ſimul:
vel libertatē ab vtraq. Neq ſta=
tus hic ſolū accipiēdus eſt ꝓ ꝯdi=
tione ſicut ſolemꝰ dicere quattuor
ſunt cōditiones hominū: q̄ ꝓprie
oīs pars deſcriptionis ſtatꝰ illis
ꝯueniūt. Unde.s.Th. ſemꝑ vocat
animā in ſtatu patrie aut vie aut
dānatiōis. Nō vidētes aliquā ra
tionē in oppoſitū: nō curamꝰ quic
quid aliĳ ſcripſerunt circa p̄dicta.

¶ Circa opiniōes aduerte.s.Th.
in.4.di.21.art.1.q.4. referre opi=
nionē quorūdā dicētiū ꝙ exñtes
in purgatorio ita ſunt abſorpti pe
nis ꝙ neſciūt ſe ꝑ penā purgari: ſꝫ
putāt ſe eē dānatos. Quā opinio
nē iꝓbat: qꝛ aīe ille freq̄nter pe
tunt ſuffragia: que nō peterēt niſi
ſcirent ſe eſſe liberandas.

¶ Idē vbi.ſ̄.ar.2. in rñſione ad.q.
ꝑmā. ad q̄rtū: ponit viā catholicā:
ꝙ poſt hāc vitā nō pōt eſſe meritū
reſpcū p̄mĳ eēntialis: ſed reſpcū p̄
mĳ accñtalis pōt eē: q̄diu manet
hō in ſtatu vie aliquo mō: ⁊ iō in
purgatorio pōt eſſe actꝰ meritoriꝰ
q̄tū ad remiſſionē culpe venialis.

¶ Verū frater Martinus Luthe=
rus ſancti Thome referre opinio=
nem ſatagit: nō ſincere: ſꝫ mō dicē
di velato ſanctoꝝ doctoꝝ quadaꝫ
ſimulata doctrina. Ceu pꝫ cū re=
fert iniam.s.Tho. ꝺ loco purgato
rĳ in libro reſolońū de virtute in
dulgētiaꝝ. cōclōne.15. Nā.s.Th.
in.4.di.21.q.1.ar.p°.q.2. duplicez
locū aſtructurꝰ purgatorĳ ꝓbabi
liter ſe locuturū polliceť ⁊ cōſona
dictis ſanctoꝝ ac reuelationibꝰ.
Martinus vo aľr de illo refert in
opere p̄dicto. Rogo aūt fideles ne
mihi credāt aut illi: ſꝫ accipiāt ipi
ſcripta Martini hac in re: ac legāt
attente: deinde.s.Th. ſedato aīo
inq̄rāt ac cōſiderate intueātur in
ea mā: eruntq iudices nō ambigui
hoc i negocio. Qui falſuꝫ teſtimo
niū ī vno publice ꝓhibuit: merito
in reliquis ſuſpectus hrī pōt.

¶ Iſte itaq frater Martinꝰ ponit
tertiā opinionē cōflatā ex q̄buſdā
veris: ⁊ expoſitis a p̄ma opinione
⁊ ex oppoſitis vie veritatis beati
Thome ⁊ ſanctoꝝ. dicit enim ꝙ ti
mor ⁊ horror eſt pena aīabus pur
gatorĳ ⁊ maxima. Quod ꝓbat ſex
medĳs: que admittimus aliq̄ mō:
lꝫ nō oīno vt inferius diceť. Item
dicit in ꝯclōne.26. ꝙ purgatoriuꝫ
eſt ꝓpe deſperatio. Itē in cōclōne
29. ꝙ nō ſunt de ſua beatitudine
certe ⁊ ſecure ſaltē oēs: lꝫ nos cer=
tiſſimi ſumꝰ. Quibꝰ dictis aſtrue
re videť primā opinioneꝫ. Aſſerit
quoq ꝙ neceſſarium videť in ani

mabꝰ augeri charitatē. Et ꝙ ad=
huc nō videť ꝓbatū vllis aut ra=
tiōibꝰ aut ſcripturis: ꝙ ſint extra
ſtatū meriti ſiue augēde charita=
tis. Hec ex Martino vbi ſupra.

¶ His itaq p̄miſſis declarāde ſūt
partes cōclōnis ſigillatiꝫ. Cuius
p̄ma eſt. Anime ī purgatorio exi=
ſtētes ſunt extra ſtatū meriti: in=
tellige q̄tuꝫ ad remiſſionē culpe
mortaľ nō venialis. Qđ declarāt
vba ſequētia. ſiue augēde charita
tis. Hāc ſic declaro ſm.s.Th. Nā
ī.4.ꝺ.45.q.1.ar.3.ad.2. ait. Statꝰ
merēdi vel demerēdi eſt vnꝰ ſtatꝰ
cū eiuſdē ſit poſſe mereri ⁊ poſſe
demereri. Et iō ꝯuenienter debeť
oībꝰ vnꝰ locꝰ. iō ibidē ī corꝑe diſti
guit receptacula q̄uq poſt hāc vi
tā ex diuerſis modis recipiēdi: ꝓ
meritis bonū vel malū. Statꝰ vo
merēdi ē tm̄ aīe ꝯiūcte corꝑi mor
tali. Ad meritū nēpe tria exiguńť
ſtatꝰ vie. dñiū opis ideſt libertas
arbitrĳ: ⁊ charitas: vt hēs.s.Th.
ī.3.di.18. ⁊ ꝺ vi.q.29.ar.6.⁊.8. Lꝫ
āt formale p̄cipiū meriti ſit gr̄a
⁊ virtꝰ. Potētia tñ ⁊ ſtatꝰ merēdi
ſunt mediata principia.

¶ Siue augēde charitatis. Cha=
ritatē augeri ab aplo argumētā=
mur dicēte p̄me ad Co.12. Adhuc
excellētiorē viā ꝺmōſtro vobis. Si
eñ nō poſſit augeri iā ceſſaret vie
ꝓgreſſus. Ide.b.Aug. ſuꝑ Io. ait.
Charitas mereť augeri: vt aucta
mereať ꝑfici. Modus augmēti eſt
ꝑ eēntiā. Cū āt charitas ſit accñs
eiꝰ eſſe ē ineē. Uñ nihil aliđ eſt cha
ritatē augeri ſꝫ eēntiā q̄ꝫ eā ma=
gis ineē ſubo. qđ eſt eā magis ra=
dicari in ſbto. Idē q̄q eſt charita
tē augeri ⁊ ſꝫ eēntiā ⁊ ipaꝫ hr̄e ad
ꝓducēdū ferñtioris dilectionis
actū. Augeť ḡ eſſentiaľr qꝛ magis
ac magis in ſbto eſſe īcipit. ꝑfigiť
vero terminꝰ augmēti charitatis
ex ſtatu qꝛ.ſ. aīa deuenit ad termi
nū. Nō aūt ex rōe ipſiꝰ charitatis
ipſa.n. ſm rōnē ꝓprie ſpēi termi=
nū augmēti non hꝫ: neq ex parte
agētis charitatē q̄ eſt deꝰ infinite
vtutis. neq ex pte ſubi: qꝛ chari=
tate ſuccreſcēte: ſuꝑcreſcit habi
litas ad vlterius augmentū.

¶ Alia ꝑticula eſt ꝙ ſunt certe ⁊ ſe
cure de ſua beatitudine. Qđ diciť
ꝓpter opiniones recitatas.

¶ Ultia ꝑticula ē ꝙ ſcti ꝓbāt p̄dcā
auc̄titatibꝰ. ſūt vo tm̄ duo ꝓbāda.
Quoꝝ p̄mū ē ꝙ ſtatꝰ merēdi ē tm̄
aīe ꝯiūcte mortali corꝑe. Scđꝫ eſt
ꝙ ſint ſecure ⁊ certe ꝺ ſua btitudīe
Itaq p̄mū m̄ľtiplici ꝓbať aucta
te. ¶ P̄ria auc̄tas ē Dauid pš.6.
rogātis vt deꝰ acceptet ſuā pniaꝫ
hic. Qm̄ nō eſt in morte q̄ memor
ſit tui. In inferno (q̄ noīe itelligūť
oīa receptacula) q̄s ꝯfitebiť tibi.ſ.
merēdo: q̄ſi dicat nullus. Noīe āt
ꝯfeſſiōis itelligi pōt ꝯgrue oē opꝰ
bonū hic fcm̄. pš. Sacrificiū lau=
dis honorificabit me ⁊ illic iter q̄
oñdā. Hinc.b.Aug. ait. Hic oē me
ritū ꝯparať poſt mortē nullū.

¶ Scđa auc̄tas.b.Pauli p̄me ad
coꝝ.3. Unuſq̄ſq ꝓpriā mercedē ac
cipiet ſm ſuū laborē. ſꝫ labor ē tm̄
in aīa iūcta mortali corꝑi: ḡ mer=
ces tm̄ debeť ꝓ iſto ſtatu. Hoc ma
gis magiſq declarať ꝑ ea q̄ ſubin
fert ibidē aplš dicēs. Si q̄s aūt ſu
ꝑedificat ſuꝑ fundamētū hoc auꝝ
argētū: lapides p̄cioſos: ligna: fe=
nū: ſtipulā. Uniuſcuiuſq opꝰ ma
nifeſtū erit. Dies.n. dñi declarabit
⁊c. Dies vo dñi eſt mors vt pꝫ ex
more loquēdi eiuſdē apoſtoli.

¶ Tertia auc̄tas ē eiuſdē in eadē
epľa.c.4. Itaq nolite añ tp̄s iudi
care: q̄aduſq veniat dñs q̄ ⁊ illūi=
nabit abſcōdita tenebraꝝ ⁊ māife
ſtabit ꝯſilia cordiū: ⁊ tūc laus erit
vnicuiq a deo. Hic.b.Gre. ⁊ hr̄.25
ꝺ.c. q̄lis ait. Qualľ hic q̄ſq egrediť
talľ.n. iudicio appebit vľ repſenta
biť. Hec ibi. ¶ Confirmať hec au=
ctoritas ꝑ aliud dcm̄.b.Pauli. ad
Ro.2. Reddet vnicuiq iuxᵃ opa ſua
his q̄dē q̄ ſꝫ patiētiā boni operis
gľiaꝫ ⁊ honorē ſꝫ ñ ē patiētia boni
opis niſi cū aīa iūgiť mortali corꝑe
ergo.

¶ Quarta auc̄tas ē eiuſdē ibidem
12.c. Uocat.n. charitatē ꝑfectā
viā: dicēs. Et adhuc excellentiorē

viā dmōſtro vobis charitatē hr̄e.
Charitas vero vt via ſola ē:q̄ au-
geri pōt. Hāc q̄dē charitatē vt viā
manere in pn̄ti vita tm̄. aſſerit idē
apl's paulopoſt ſubinferēs. Nūc
manēt fides: ſpes: charitas tria hec
¶ Quīta auc̄tas ē ad Ga.6. Ope-
remur bonū dū tp̄s habem⁹. ⁊ ar-
guit ſic. ex apl'o. Stat⁹ merēdi eſt
ſtat⁹ ſeminādi. Nam ibidē ſic ait.
Que. n. ſeminauerit hō: h̄ ⁊ metet.
ſʒ ſtat⁹ ſemīs eſt vita pn̄s. ꝰ in ip̄a
ſolū ē ſtat⁹ merēdi. Probat̄ media
q: ſtatus ſeminis rn̄det agro: ſed
vt hr̄ Mat.13. Ager mūdus eſt. ꝰ.
¶ Cōfirmant̄ p̄dicta auc̄te Eccle
ſiaſtes nono. Qd̄cūq̄ pōt manus
tua facere inſtanter operare: quia
nec op⁹: nec rō: nec ſcia: nec ſapiā
erūt apd̄ iferos: quo tu ꝑperas.
¶ Ad hec in expoſitiōe p̄dictorum
b. Pauli adducit. s. Th. illud Jo.
9. Me opʒ operari opera eius qui
miſit me: donec dies ē. Uenit nox
quando nemo pot eſt operari.
¶ Sexta auctoritas eſt ad heb.8.
Statutū eſt oībus hominibus ſe
mel mori. Poſt hoc iudicium.
¶ Fauet predictis auctoritas Sa
lomonis Eccleſiaſtes penultimo.
Lignū vbicūq̄ ceciderit: ibi erit.

¶ Oppoſitio contra predictas
auctoritates.

¶ Martinus lutherus arguit cō
tra predictas auctoritates in reſo
lutionib⁹ predictis ↄcluſione.18.
¶ Tum q: p̄dicte auctoritates: nō
ponūt ſtatū mediū īter mortuos:
dānatos ⁊ beatos. ¶ Tū q: aucto
ritas. b. Augu. non loquit̄ de pur
gatorio exp̄ſſe. Quare illa verba
ad purgatoriū nō ſunt trahenda.
¶ Tum q: inquit: ſi gloſe afferēde
ſunt ad p̄dictas auctoritates: poſ
ſem ſine ſudore igenio meo eq̄uo-
care duplex meritū huius tp̄is ⁊
illi⁹ ſtatus. Et dicere Auguſtinū
de merito hui⁹ tēporis itelligere.
¶ Tum q: ex auctoritate Eccleſia
ſtes adducta ſequit̄: q̄ aīe purga-
torium ingreſſe nunq̄ exibunt: q:
vbicūq̄ ceciderit lignū ibi erit.

¶ Reſponſio.

¶ Predicte auctoritates non ar-
guūt ſtatū mediū: ſʒ arguūt et ꝓ-
bāt efficaciter intētū. ſ. q̄ poſt hāc
vitā/ nō ſit meritū reſpectu p̄mij
eēntialis. Ad auctoritatē. b. Aug.
rn̄det̄ q̄ loquit̄ de purgatorio im-
plicite: q: de oī merito ⁊ de nullo:
qui aūt totū dicit/ nihil excludit.
¶ Ad imaginariā equiuocationē
rn̄det̄: q̄ ea facilitate cōtēnit̄ qua
ꝓbat̄. Nulla nēpe rōne aut aucto
ritate fulcit̄. Quinimmo aduerſa
tur exp̄ſſe. b. Augu. oē meritū eēn
tiale excludēte poſt hācvitā. ¶ Ad
dictū Eccleſiaſtes dr̄: q̄ p ſe nō eſt
efficax cū ſit metaphoricū. ſed ſup
poſitis alijs auctoritatib⁹: ſufficiē
ter arguit immobilitatē animarū
poſt hāc vitā in culpa vel gratia.
¶ Probat̄ deinde illud idē ratio-
nib⁹. Prima rō eſt poſſe peccare ⁊
poſſe mereri: merito eſſentiali: ad
eūdē ſtatū ꝑtinet. Sʒ poſſe pecca
re nō ↄuenit animab⁹ purgatorij:
veluti ēt aduerſarij ↄcedūt: ꝰ nec
poſſe mereri. Probat̄ prima ꝓpoſi
tio. tū q: ſimilia ſunt: tū a maiori:
q: facilius eſt cadere q̄ʒ mereri.
¶ Scd̄o. qd̄ eſt angelis caſus: hoc
eſt hoīb⁹ mori. Damaſcen⁹ lib.2.
Sʒ angel⁹ poſt caſuʒ eſt i termino
vie: nō i via: ⁊ p ↄn̄s ſortit̄ imobili
tatē ivita ſpūali p gratiā ſi in grā
moriat̄ vel in morte ſpūali: ſi mo-
riat̄ in peccato mortali: ergo etiā
pariter anime: ⁊ ſic merito eſſen-
tiali mereri nequeunt.
¶ Tertio. ſpatiū pnīe eſt tp̄s acq̄
rende ⁊ augende grē. Sed in hac
vita tm̄ habet̄ ſpacium pnīe. ergo
media ꝓbat̄ per id qd̄ cātat eccl'ia
in q̄dragesima. Ne ſubito p̄occu-
pati die mortis queramus ſpaciū
pnīe: ⁊ inuenire nō poſſumus. ꝰ.
¶ Ex quibus patet vltimum. ſ. q̄
aīe ſunt certe ⁊ ſecure de ſua bea-
titudine. Tū q: ſunt in termino:
⁊ hoc illis notum ac manifeſtatū
eſt: vt dicitur prime ad Corin.4.
Jtaq̄ nolite ante tempus iudica-
re ⁊c. Tū q: hoc idē rō perſuadet.

Nam ſuppoſita ordinatiōe mētis:
que ſemꝑ gratiā ſequit̄: ipſi nō im
pediunt̄ quin cognoſcāt ſe dilige-
re ⁊ nullū ſentiūt incitamētuʒ ad
oppoſituʒ: ꝰ ſuā cognoſcūt imobi-
litatē. Jtē ꝓbat̄ q: ille aīe a nobis
ſuffragia expetūt crebro: vt liquet
ex libro dialogorū. b. Gregorij: qd̄
nō facerēt ille aīe niſi ſcirēt ſe eē li
berādas. ⁊ hec ē rō. s. Tho. Cōſen
tiūt p̄dictis oīb⁹ doctores ſcti. Tū
ēt hi q̄ igenio fuere clariſſimi: ſicut
Petr⁹ de palude: Petr⁹ d̄ tarātaſio
Herueus. Jo. ſcotus in. 21. diſ.4.
ac ceteri doctores catholici.

¶ Oppoſitio prima.

¶ Aduerſus p̄dicta arguit Mar-
tin⁹. p° ſic ↄcl'one.17. Si purgato-
riū affligit aīas ⁊ moleſt⁹ ē eis pa-
tior: ꝰ deeſt amor: aut ſaltē imꝑfe-
ct⁹ ē: quē voco/ imꝑfectā ſanitatē
ſpūs. Cū aūt ſine ꝑfecta ſanitate:
celū null⁹ itrabit: ꝰ. neceſſariū eſt: il
lis augeri charitatem.

¶ Reſponſio.

¶ Negat̄ p̄ma ↄn̄a. Stat em̄ aliquē
iuſtū tīere penā: ⁊ tn̄ eē ēt i ꝑfecto
amore: ſicut pʒ de Chriſto timente
paſſionē. Cū aūt dicit̄: q̄ charitas
foris mittit timorē nō ↄcutientē: ſʒ
ꝓhibētē ne fiat q̄ amor ſuggerit di
uin⁹ intellige. Cū vero dr̄: q̄ chari
tas erit imꝑfecta: rn̄det̄: charitatē
eē imꝑfectā p̄t itelligi tripl'r. Uno
mō i ordine q̄ ad gloriā. ſaltim ſm̄
aliquē gradū: ⁊ ſic nulla charitas
eſt imꝑfecta: q: imediata diſpoſi-
tio ſaltim ad aliquē gradū glorie.
Jn domo eniʒ dei/ māſiones mul
te ſunt. Scd̄o modo in cōparatiōe
ad gloriā: ⁊ ſic charitas oīs viato-
ris eſt imꝑfecta: donec venerit: vt
ait apl's: qd̄ ꝑfectū eſt. Tertio mō
ↄparādo vnū gradū alteri: ⁊ ſic nō
req̄rat̄ ſūmus gradus charitatis:
in eo q̄ celū ingreſſur⁹ eſt. Seque
ret̄ nempe oēs animas eſſe eiuſdē
gradus glorie. Qd̄ audire horrent
catholice aures: cum a fide omni-
no ſit alienum.

¶ Secunda.

¶ Prefata ſentētia nullis vel in
firmioribus rōnib⁹: probat̄. ꝰ.

¶ Reſponſio.

¶ Circa ea q̄ ſūt fidei ſimpl'r: nullas
euidēs rō hēri p̄t: q̄nimo ē iplica-
tio i adiecto q̄ aliq̄d ſpectet ſimpl'r
ad fidē ⁊ habeat̄ ad illud firma rōē
ſufficit āt catholico bn̄ diſpoſito: q̄
hoc deducat̄ ſufficienter ex ſacris
literis: p̄ſertim cum illa ſententia
a ſanctis approbat̄ doctorib⁹: ⁊ cō-
muniter ſic credatur/ a catholicis
bonis ⁊ ingenio vigentib⁹. Spiritu
eniʒ ſancto totum corpus eccleſie
regitur. Qui ſuggerit q̄cūq̄ Chri-
ſtus implicite dixit et docuit.

¶ Tertia.

¶ Ad quid deus vult puniri perfe
ctos in ſpiritu? ad ſatiſfactiōeʒ? Cō
tra. ſuꝑ oēm ſatiſfactionē: eſt cha-
ritatis ſatiſfactio. Neq̄ eniʒ deus
ipſe ēt per penas quicq̄ aliud re-
quirit q̄ʒ vt ꝑficiat̄ charitas. Cha
ritas eniʒ niſi apl's mentit̄: operit
multitudinē peccatoꝝ. At illos iā
eſſe ꝑfecte charitatis poſitū fuit.

¶ Reſponſio.

¶ Uult deus puniri ꝑfectos: iuſti
tie diſtributiua exigēte: ordine di-
uine prouidētie cogēte: ſuadēteq̄
ceterorūʒ ꝓfectu. Uideat̄. s. Tho.
in tertio cōtra gen. ca.140. ac ſe-
quētib⁹: quē iſte q: videre nō ſtu-
duit: ſine intell'u errores profert.
¶ Dicit̄.2. q̄ charitatis ſatiſfactio
eſt ſuꝑ oēm ſatiſfactionē: quantū
ad deletionē culpe. Charitas em̄
ſm̄ quēcunq̄ gradū operit multi-
tudineʒ petōꝝ: eſt ēt ſufficiēs ſm̄
aliquē graduʒ excellentē: operire
oēm penā debitā ꝓ peccatis. Sed
q: refrigeſcit charitas multoꝝ: iō
pena poſt hancvitā neceſſaria eſt. ne
aliqd̄ malū ipunitū remaneat.
¶ Dicit̄ tertio: q̄ ꝑ penas nō ſemꝑ
de⁹ intēdit imediate vt ꝑficiat̄ cha
ritas: ſed vt ſeruetur ordo iuſtitie.
Quia iuſtus dominus ⁊ iuſtitias
dilexit.
¶ Dicit̄ quarto: q̄ charitas exiſtē-
tiuʒ in purgatorio: nō eſt perfecta
niſi p'io mō: vt dictuʒ eſt in rn̄ſio-
ne ad p̄mā obiectionē. Jtē p̄t dici

ꝑfecta nō ſimpl'r:ſ; ex ſuppōne: qꝛ
deuenit ad terminū augmēti ſ; hi
ꝑfectōis modi exnei ſūt a ꝓpoſito.

¶Quarta obiectio.

¶Anime purgatorij nō hn̄t facul-
tatem ſatiſfaciendi ex defectu vite:
ergo ſolo ſatiſfaciunt voluntate.

¶Reſponſio.

¶Licet vitā nō hēant corpalem:
hn̄t tn̄ ſpiritualē. Cuiꝰ afflictiōes
ſupant oīa mūdi tormēta:vt dicūt
s. Augu.⁊ Hieronymꝰ. Neq; vlte
riꝰ ſeqt̄:ſi ſola ſatiſfaciūt volūtate:
ꝙ augeat̄ charitas:qꝛ deficit volū
tati ſtatꝰ merēdi:vt ſupradictū eſt.

¶Quinta obiectio.

¶Finge aīam in morte ꝑfecte fi-
dei ⁊ charitatis: que adhuc forte
debeat ſeptē dies ſcinnare. Cur nō
deus remittet: tam parua:taȝ ma
gne charitati? Addit vero Marti-
nus multa vera ac pia:vt mēdacē
hūc caſuȝ/exornet:vt pȝ legēti.

¶Reſponſio.

¶Iſte caſus implicat in adiecto.
Perfecta.n.charitas ſm oēȝ gra-
dū ſuapte natura ꝓſoluit oēȝ penā
vt.s.Tho.pbat i.4.ſniaꝝ:quē oēs
ſequunt̄ theologi. Iō veluti fictio
poſthabēdꝰ ē h̄ caſꝰ:ac ꝯcedēdus
phariſeis:quo philateria antiqua
reſarciāt:⁊ fimbrias ſuas cōſum-
ptas reſtaurent.

¶Sexta obiectio.

¶Si nō auget̄ charitas animarū
purgatorij.ſed tm̄ puniunt̄: ḡ pu
nitoriū dicendus eſt ille locus : nō
purgatorium:niſi forte ſolōnē eſſe
ideȝ qđ purgationem dixerint.

¶Reſponſio.

¶Recte ille locus dicēdus eſt pur
gatoriū:qui vt aiunt Gregorius ⁊
Auguſtinꝰ pp purgāda venialia:
principal'r inſtitutꝰ eſt. Nō ſolū ve
ro purgātur venialia/q̊ ad penaȝ:
ſed ēt quo ad culpā : vt habet̄ a.b.
Gregorio diſti.25.cap. qualis. qꝛ
ille aīe nō ſunt in termino ſimpl'r:
⁊ ideo merito accn̄tali mereri pn̄t.
Nec ſequit̄ ergo ēt merent̄ merito
eſſentiali:qꝛ ſunt i termino vie me
rendi ſimpl'r vt probatū eſt. Item
dr̄ purgatoriū reſpectu reatꝰ pe-
ne ēt debite mortalibꝰ:qui reatus
reſpicit culpā. Quis pariter ꝓhi-
beat ſolutionē dici purgationeȝ:⁊
pp quid:nō video. Cum apud ſa-
cras lr̄as:de illis dicat̄ aīabus vt
a peccatis ſoluant̄ ſcđi Mach.

¶Septima obiectio.

¶Apoſtolus dicit. Diligētibꝰ oīa
coopant̄ in bonū. Sed hoc bonum
nō pōt intelligi: niſi augmētū iam
poſſeſſi boni.ergo ⁊ purgatorium
auget bonū dilectionis dei.

¶Reſponſio.

¶Apoſtolus loquit̄:de bono ſine
additamento :qđ eſt vita eterna.
Qđ pbat dicēs his q̄ ſm ꝓpoſitū
vocati ſunt ſancti. Quos.n. p̄de-
ſtinauit.hos ⁊ vocauit. Quare du-
plicē calūniaȝ parit̄ hec obiectio.
prima eſt apl'ice ꝓpōnis extra ꝓpo
ſitū aſſumptio. ſcđa falſe propoſi-
tionis ſubſumptio.

¶Octaua obiectio.

¶Uirtꝰ in infirmitate ꝑficit̄. Nō
eniȝ ꝑmittit p̄cioſiſſima charitas:
atq; fecundiſſima:aliq̄d ſeſe ſteri-
le. At in purgatorio eſt maxia īfir
mitas.ḡ maxime ꝑficit charitatē.

¶Reſponſio.

¶Deficit in tribus hec obiectio.
Non aſſumit ꝓpōnē apl'i:que ve-
ra tm̄ eſt ꝓ pn̄ti ſtatu:ac ſi ad om-
nē extēderet̄ ſtatū. Scđo deficit ꝙ
p̄cioſitas et fecūditas charitatis
ſit ſolū illius augmētū. Cū ſit q̄q;
ornatus deiformis aīe:cū ſit fecū-
da:qꝛ penā facit gratā deo:quare
gratus nō eſt inferni luctus. fecū
diſſima vero eſt:qꝛ parit vitā eter
nā:iuxta illud apl'i. grā dei: vita
eterna. Tertio deficit:qꝛ minoreȝ
exploratē nimiū falſitatis/aſſu-
mit. Nullā nēpe hn̄t infirmitatē:
ſ; robuſtiſſime exn̄tes ceco obclu
dunt̄ carceri. infirmitas nāq; de-
ſtruēs eſt qualis/corpꝰ cōſequēs.

¶Nona obiectio.

¶Impoſſi'e eſt,eē ſtatū i via. Uia āt
dei ē charitas ad deū tēdēs: ḡ ne-
ceſſe eſt aīas vl' ꝓcedere vel retro
cedere a charitate dei : cū nōdum
ſint in termino vel viſione:vt pȝ.

¶Reſponſio.

¶Ad viam duo exigunt̄. ꝑmū eſt
diſtātia a termino.⁊ hoc ſolū nū-
q̄; ꝯſtituit viā. Nā polus articꝰ di
ſtat ab antartico.⁊ neuter dr̄ via
reſpectu alterius. ſcđȝ eſt qꝫ ꝑ mo
tum tendat̄ ad terminū. In chari
tate vero:motus ē augmētū illiꝰ.
Quāobrē dicit̄:ꝙ charitas aīaruȝ
purgatorij: ꝓprie dici via nequit:
pp defectū cōditionis ſcđe. Sola
vero charitas pn̄tis vite : nomen
vie ꝓprie ſortitur. Charitas itaq;
aīaꝝ purgatorij via dici neq̄t : ſ;
charitas vite pn̄tis via dicatur:
iuxta illđ apl'i ꝑme ad Coꝝ.12. Et
adhuc excellētiorē viā demonſtro
vobis. Ideo q̄s vo diſpōnē ad grāȝ vo
luerit viā vocare : equocationem
fingit.

¶Decima obiectio.

¶Impoſſibile eſt:ꝙ vlla perſeue
rantia creature ſit:niſi aſſidue ac-
cipiat magis ⁊ magis. Inde.n.di
cunt qꝫ cōſeruatio eſt continuata
eius creatio. Sed creare eſt ſemꝑ
nouū facere.vt ēt pȝ in riuulis:
radijs:calore:frigore: marie dum
ſunt extra ſuū pncipiū. Sed cha
ritas cōſeruat̄ a deo.ḡ augetur.

¶Reſponſio.

¶Aſſumptū vndiq; falſitatē ſpi-
rat. Nā ſubſtātie angeloꝝ:celoꝝ:
⁊ aīarū cōſeruātur:⁊ tn̄ magis nō
accipiūt. Idē de quātitate rerum
nālium:que manet eadē in multis.
Idem de ꝓprietatibus reꝝ:vt riſi
bilitas q̄ nō augent̄: ⁊ ꝯſeruātur.

¶Ad ꝯfirmatiōeȝ dr̄ ꝙ ꝯſeruatio
ē creatio idētice ſiue ſm eē:nō aūt
ſm rōnē. dr̄t.n. ex pte termini ad
quē:nouū nēpe ē terminꝰ creatio
nis: p̄exn̄s cōſeruatiōis. Quāobrē
ſi ꝓpriū ē:neq; ꝓfunda phie nālis
nec theologie attigiſſe Martinū.
Nam ex ſnīa Ari. ad pauca reſpi-
ciēs:de facili enūciat. Qđ āplius
manifeſtuȝ eſt:in exēplo riuuloꝝ:
radiorū ⁊ caloris. Cui rn̄dere: ridi
culum arbitror.

¶Oppoſitio aduerſum ſcđaȝ
partē ꝯcl'onis:q̄ eſt:ꝙ aīe pur-
gatorij ſunt de ſua beatitudi-
ne certe ⁊ ſecure.

¶Arguit ꝯ idē Martinus in ꝯcl'o,
19.pꝰ qꝛ ſi pena purgatorij eſt pa
uor ⁊ horror dānatiōis ⁊ inferni.
Pauor aūt oīs facit aīm ꝑturbatū
īcertū:inopē ꝯſilij ⁊ auxilij: ⁊ tāto
magis quāto fuerit vehemētior ⁊
īopinatior. Animarū aūt eſt vehe
mētiſſimus ⁊ inopinatiſſimus.ḡ.

¶Cōfirmat̄ pꝛio ſilitudie alicuiꝰ
īcidētis ī latrones: q̄. nihil ſperat
neq; aliđ de ſe nouit niſi ꝙ viuat.

¶Cōfirmat̄ ſcđo ab his.q̄ canit ec
cleſia ꝓ eis. A porta īferi:⁊ libera
eas de ore leonis : ne abſorbeat
eas tartarus.

¶Reſponſio.

¶Suppoſito etiā ꝙ pauor ⁊ hor
ror ſit ī aīabꝰ purgatorij dico:ꝙ n̄
oīs pauor facit hoieȝ incertū. Sic
pȝ de xp̄o: qui cepit pauere ⁊ tede
re. Deinde cū pauor hoc facit: eſt
pp huores ptis ſenſitiue occupā-
tes vicinia cordis:que aliena ſūt
ab animabus.

¶Ad ꝑmā ꝯfirmationē:negat̄ ſili
tudo. Sȝ potiꝰ aſſimilant̄ ille aīe
hoi dilecto a rege ⁊ īcidēti ī manꝰ
tortoꝝ eiꝰ q̄s nouit nihil acturos
ſine ſcitu regꝫ ſui:quāuȝ āt patiat̄
carcerē ⁊ anguſtias: ſperat tamē
ſe euaſurū:ad regis mādatuȝ:q̄re
retur:tortores ꝓ ſibi illatis iniu-
rias:penas daturos:iuſſu regis.

¶Ad ſcđaȝ ꝯfirmationē:, ꝑcicēdū
eccl'iaȝ i publicis officijs ⁊ oroni-
bus:i mediū afferre dcā ſacraruȝ
lr̄aꝝ:ēt ſi oī ex pte:eadē ad ꝓpoſi-
tū minime ſint mōꝯtoruia ſint pn
cipaliori intēto. Et hoc agit. Tū ꝓ
reuerētia ṽboꝝ legis:i q̄ meditan
dū ē die ac nocte. Tū qꝛ imacula-
ta ſunt:ſuapte ṽtute conuertētia
aīas:fidelia ⁊ ſapiētiā p̄ſtantia
paruulis:letificāt quoq; corda:et
dulciora ſūt ſup mel ⁊ fauū. Hinc
ex duobꝰ dictꝫ:cātici cuiuſdā Iſa
ie.38.quorū ꝑmū eſt. Uadā ad por
tas iferi.ſcđm eſt. Tu aūt eruiſti
animā meā vt nō periret:cōpouit
eā orationeȝ ꝓ aīabꝰ purgatorij.
A porta inferi erue dn̄e aīas eoꝝ.
Purgatoriū nēpe:recte porta iferi
dicit̄. Tū qꝛ p̄eminet:vt cōtter te-
netur inferno. Tum quia regreſſꝰ
illic exiſtentibus non negatur.

¶Ad aliud dictuz. Ne abſorbeat eas tartarus: ne cadant in obſcura: pariter reſpondetur. Nam ne abſorbeat eas tartarus: ſumit͛ ex pſalmo.68. vbi dicitur neq̃ abſorbeat me ꝓfundum. Aliud dictum pariter ex ſacris litteris ſumptuz videtur: ⁊ poteſt trahi ex eodem pſalmo: precipue vbi dicit͛. Obſcurentur oculi eorum. Illud vero dictuz de ore leonis ſumitur ex pſalmo.21. Sed circa ſententiam illorum verboꝝ: aduerte eē duplicē. Prima vt totuz illud offertorium intelligatur tantum de animabꝰ purgatorij. Et tunc ſic exponitur ſm Archiepiſcopum. quarta par. tit.14..c.10. Ne abſorbeat eas tartarus: ideſt ne detineat abſorptas in illis penis: ne cadant in obſcura: ideſt ne qui ceciderūt: in obſcurum locum detineantur. Secūda ſnīa eſt vt illud reſponſoriū ſit cōmune viuis ⁊ defunctis: vt ſit ſenſus. Libera animas omniū fidelium: ſubaudi p̄cipue defunctorū ⁊ tunc clara eſt ſententia: nullam patiens ambiguitatē. Verum q: intētio p̄ncipalis eccleſie eſt orare in miſſa defunctoꝝ ꝓ eis: ideo ſubinfert͛ v͛ſus. Hoſtias ⁊ preces ⁊c. ⁊ reſumit͛ ĩ rñſorio illa ꝑticula que directe ſpectat ad aīas defunctorū. pro quibꝰ orat͛. ⁊ hic ſenſus cōuenit dici omnium animaruz.

¶Secunda obiectio.

¶Multa legunt͛ exēpla: in quibꝰ habetur: nonnullas animas hāc ſui ſtatus incertitudinē: cōfeſſas fuiſſe. Apparuerunt enim multis tanq̃ euntes vocate ad iudiciuz. ⁊ ſi recipitur hiſtoria illa: de monacho morituro: ⁊ propter peccatum fornicationis: veluti damnato iā blaſphemāte deinde ad ſanitatem reuerſo: ſatis patet.

¶Ad idem eſt: qđ recitat Gregorius de iuuene: quē in morte draco abſorbere volebat.

¶Reſponſio.

¶Propter talia exēpla: que ſepenumero ſunt phātaſtice viſiones: aut etiā ſiunt opera diaboli: nūq̃ eſt recedendū a doctrina ſanctorum. Item illa incertitudo trahi debet ad tempus agonis mortis. Quando anima iaz incipit eleuari altius: ad cognoſcēda occulta. de quo tempore multa refert beatus Grego. ideo illa exempla monachi ⁊ alteriꝰ iuuenis: nihil omnino cōferunt propoſito: quia illa tempore agonis mortis euenere. Quod vero ſpectat ad apparitionem euntium ad iudiciū: reſpondetur: ꝙ ea que fiunt in inſtanti temporis: reſpondēt non inſtanti temporis noſtri ſolū: ſed etiā temporí diurno. ⁊ ideo que ſimul acta fuere: diuerſis quaſi peracta temporibꝰ nobis reuelantur. Et hoc eſt: q: phantaſia non excedit continuum. Unde ſpiritualia: per modum corporalium intelligimus. ⁊ hec de cōcluſione premiſſa: dicta ſufficiāt. Pro quibus: benedictus deus. Amen.

Diſputatio.iiij.

In hac diſputatione: dicēda ſūt duo p̄ncipal͛r. Primū qđ ē: de diſpōne dātis ⁊ recipiētꝫ idulgētias Scđꝫ ĩ his qbꝰ idulgētie ꝓdeſſe pſit. Q: v͛o mā trita ē: ea ꝑ ꝑ q̃ ſuccictiſſime illā explicabo. Sit itaq̃

¶Prima concluſio.

¶Theſauꝝ idulgētiaꝝ: reſidere ĩ pectore Petri: ex ſacris lr̄is ꝯprobat͛. Hāc ꝑtrāſeo: qm̄ illiꝰ ꝓbōneꝫ deduximꝰ ex ſacrꝫ lr̄is: ĩ reuocatione Martini lutheri: ꝑſuaſiōe ſcđa Neq̃ ĩ hāc vſq̃ horā: aduerſꝰ ibidē dicta: aliqđ obm eſt.

¶Secunda concluſio eſt.

¶Indulgētie eq̄l͛r valēt: ſiue a bono ſiue a malo dent͛. Huiꝰ ꝓbō ē: qm̄ dare idulgētias ē gr̄a gratis data: q̄ ꝑtātis ē: nō bonitatis vite: ⁊ oēs tales gr̄e eq̄l͛r ſiūt ꝑ bonos ⁊ malos. ¶Itē ꝓphetia ē gr̄a ⁊ radius diuinꝰ: ⁊ tn̄ fluxit ꝑ Cayphā malū pōtificē. Jo.11. Idē hr̄ ꝑ hoc qđ legit͛ Numeri.22. ꝙ p̄clariſſima ꝓphetia: ꝑ iniq̄ſſimū Balaaꝫ fluxit toti eccleſie ⁊ ſynagoge.

¶Oppoſitio prima.

¶Cōtra arguit͛. Riuus, cui fons nō influit: nihil ꝑfluere pōt: ſꝫ papa q̄ eſt in mortali peccato: eſt riuus: cui fons: hoc eſt ſpūſſanctus nihil influit: q: ſpūſſanctus diſcipline: effugiet fictū ⁊ in maliuolā animā nō intra ſapiētia: nec habitabit in corpore ſubdito peccatis ergo ipſe nō pōt perfluere alijs. g̃ nec indulgentiam.

¶Reſponſio.

¶Minor eſt falſa: q: tali pape influit ſpirituſſanctus ea que ſunt poteſtatis.

¶Oppoſitio ſecunda.

¶Radius ſolis: quē nubes intercipit: ad nos non venit. Sed ſpirituſſancti gratia: dicitur radius a beato Dionyſio: ⁊ nubes peccatū ab Eſaia: ergo gratia quā pctm̄ intercipit: non venit ad nos. Sed indulgentia fluēs vel debēs fluere a tali papa: eſt gr̄a peccato intercepta. ergo ad nos nō venit. g̃ nō valet talis indulgentia.

¶Reſponſio.

¶Quēadmodū dictū eſt. Iſte radius eſt poteſtatis ⁊ gratie grat͛ date: ſicut ⁊ prophetia: peccatum aūt non intercipit: niſi radiū gratie gratūfaciētis.

¶Tertia concluſio.

¶Indulgentie omnibus valent tā exiſtētibꝰ in mortali q̃ in ſtatu gratie: ſed differenter. Probatio huius eſt. Quoniā exiſtētibus in ſtatu gratie: valent ad diminutionem pene expiatiue: ſiue iniūcte: ſiue iniūgēde: ſi ſacerdos iniungens errauit. Modus declarabit͛ in ſequēti diſputatione. Exiſtētibus autē in mortali: valēt dupl͛r Uno modo: quo alius alteri mereri pōt primā gr̄am cōuerſionis orādo: ieiunādo: ⁊ alia bona opera faciēdo. ſi enim hoc vnus pōt: multomagis pōt eccl̄ia: ꝑ theſauros cōium meritorū. Scđo valet: ſicut opus de genere bonoꝝ vicinat hoīem ad gratiā: vt dicit Ambroſius. Qui digni ſunt dignitate cōgruentie nō dignitatis. Al͛r vero nō puto valere indulgētias exiſtētibus in mortali. Cuius rō eſt. Quia a nullo ſolubilis ē pena niſi a quo ſoluta ē culpa. Adhuc clauis in cōfeſſione abſoluens cōfitentes: certior eſt ĩ effectu ſuo. q̃ clauis ĩ relaxationibꝰ. Sed in cōfeſſione nō abſoluit: niſi abſolutū prius a deo: a culpa mortalis peccati. ergo in indulgentijs nō aliquid abſoluit͛ de pena: niſi prius ſit remiſſa culpa a deo.

¶Quarta concluſio.

¶Indulgentie multum proſunt exiſtentibꝰ in purgatorio. Probatur. eccleſia offert ſalutares hoſtias pro defunctis. ergo eis quoq̃ ꝓſunt indulgētie. Probat͛ ꝯña. Quoniam vtraq̃ ſuffragia: paris ſunt rationis.

¶Adhuc cuicūq̃ prodeſt meritū ꝑſonale vnius de eccl̄ia: illi multo amplius ꝓdeſſe pōt: meritū cōmune: tā capitis q̃ mēbroꝝ eccleſie: ſi ad ipm̄ deriuet͛. Sed exiſtentibus in purgatorio: ꝓſunt merita perſone: vt pꝫ. ergo etiā ꝓſunt illis indulgentie.

¶Oppoſitio.

¶Petro dr̄. Quodcūq̃ ligaueris ſuꝑ terrā. Sꝫ exiſtētes in purgatorio: nō ſunt ſuꝑ terrā. g̃ eis non videntur valere indulgentie.

¶Reſponſio.

¶Albertus magnus in.4. ſē. di. 20. ſic rn̄det formal͛r exn̄te in purgatorio ſm aliqđ ſunt ſuꝑ terrā: q: .ſ. meruerūt dum viuerēt. ꝙ eis etiā poſt mortē ad velociorē liberationē: poſſent valere: ⁊ hoc etiā in ſequētibꝰ: in lr̄a habet͛ ex v͛bis Auguſtini. Purgatoriū eniꝫ quodāmodo via eſt: ⁊ quodāmodo terminus. Quantū enim ad cōfirmationē: q: peccare amplius nō pn̄t ſunt in termino: ſꝫ q̄ ad nō ꝑueniſſe ad hoc: ad emendā q̄ emendantur: ſunt adhuc ĩ via ⁊ ĩ trāſitu ad ꝑniam. Hec magnus Doctor.

¶Cōſiderato attenſius: ꝙ in animabus purgatorij: ꝑꝑ precedētia

merita vel demerita:duplex repe
ritur diſpō. Prima quidē ad hoc:
ꝙ liberent̄ a penis:et hec oībꝰ eſt
cōis. Alia ad velociorē liberatio=
nē. Et hec nobis ignota eſt. pro=
pter hāc ſecundā diſpoſitionē:dr
in glo. in verbo mēdaciter. c. Abu
ſionibus:de pe. ⁊ re. in cle. ꝙ ani=
me purgatorij reſeruant̄ iudicio
dei. Uide alia:que diximus: circa
hāc gloſam:in reuocatione Mar
tini:perſuaſione prima.

¶Ab ingenio minime vigētibus
multa pariter obijciunt̄: ꝙ potiꝰ
turpiſſimos mores quorūdā ꝑdi=
cantiū indulgētias tangūt:ꝙ ve=
ritatē. Quocirca vltimā diſputa=
tionem ingrediamur. Et pro hac
benedictus deus. Amen.

¶ Diſputatio. v. et vltima.

¶Concluſio.

Poteſtate clauis: ne=
dū per modū ſuffra=
gij:paſtores catholi
ci:pene nō ſolū a ca=
none īpoſite:ſʒ etiaʒ
ſm ſe debite: remiſ=
ſionem dant animabus.

¶Declaratio.

¶Gratia clarioris intelligentie:
circa hanc concluſionē: Primo de
clarandi ſunt termini. Secundo
in mediū adducende opiniones.
Tertio ꝓbanda eſt ipſa cōcluſio.

¶Primus terminus eſt poteſta=
te clauis:⁊ intelligit̄ de claue iu=
riſdictionis:nō aūt ordinis. Hinc
ait. s. Th. in. 4. di. 20. q. 1. art. 3. q.
2. ad. 1. Clauis eſt duplex:ordinis
⁊ iuriſdictionis. Clauis ordinis
ſacramentale quoddā eſt. ⁊ qꝛ ſa=
cramentorū effectus nō ſunt de=
terminati ab homine: ſed a deo:
Ideo nō pōt taxare ſacerdos:quā
tū per clauē ordinis in foro cōfeſ=
ſionis de pena dimittat:ſed tātū
dimittitur: quātū deꝰ ordinauit.
Sed clauis iuriſdictionis: nō eſt
quid ſacramentale:⁊ effectus eiꝰ
arbitrio hominis ſubiacet. Et hu
iuſmodi clauis effectus eſt remiſ
ſio per indulgentias:cū nō perti=
neat ad diſpenſationē ſacramen=
torū talis remiſſio:ſed ad diſpēſa
tionē bonoꝝ cōmuniū eccleſie. Et
ideo legati etiā nō ſacerdotes: in
dulgētias facere poſſunt. Unde ī
arbitriū dātis indulgētiā eſt taxa
re quātū per indulgētiā pena re=
mittat̄. Si tū inordinate remittat
ita ꝙ homines pro nihilo ab ope
ribus penitētie reuocentur: pec=
cat ſ. faciens tales indulgentias.
Nihilominus quis plenā indul=
gentiā cōſequitur. Hec. s. Tho.

¶Aduertendum ꝙ dare remiſſio
nē pene animabus:per modū ſuf
fragij differt a remiſſione data
per poteſtatē clauis ſex modis.

¶Primo in cauſa. Naʒ ſuffragiū
prouenire poteſt a non habente
clauē:remiſſio vero alia non pro=
uenit niſi ab habente clauem.

¶Pro cuiꝰ intellectu ſcito: vt ait
s. Tho. in. 4. di. 20. ar. 4. in reſpō
ſione ad primā queſtionē. Indul
gētie effectū habent ſm ꝙ opera
ſatiſfactoria vnius alteri cōputā=
tur:nō ſolū ex vi charitatis dire=
cta ad ipſuʒ:ſed etiā ex intētione
operantis/ aliquo mō directa ad
ipſum. Sed intētio alteriꝰ pōt ad
alterū dirigi tripliciter:aut ī ſpā=
li:aut in generali:aut ī ſingulari.
¶In ſingulari quidem:ſicut cum
quis ꝓ alio ſatiſfacit determina=
te. ⁊ ſic quilibet pōt alteri ſua ope
ra cōmunicare. ¶In ſpeciali ſicut
cū quis orat pro cōgregatiōe ſua:
⁊ familiaribꝰ ⁊ benefactoribus: ⁊
ad hoc ordinat etiā ſua opera ſa=
tiſfactoria. Et ſic ille qui cōgrega
tioni preeſt:poteſt opera illa aliꝗ
cōmunicare applicando intētio=
nem illorum:qui ſunt de cōgrega
tione ſua ad hunc determinate.
¶Sed ī gnāli:ſicut cū qs opa ſua
ordinat ad bonū eccl̄ie in gnāli: ⁊
ſic ille q̄ ꝑeſt eccl̄ie gnālr:pōt opa
illa cōicare applicādo intentionē
ſuā ad hūc vl̄ illū: ⁊ qꝛ hō eſt pars

ꝯgregatiōis: ⁊ ꝯgregatio eſt ps ec
cleſie. Iō in intētione boni prima
ti:īcludit̄ intētio boni ꝯgregatio=
nis: ⁊ boni totiꝰ eccleſie. Et ideo
ille qui preeſt toti eccleſie pōt cō=
municare ea que ſunt ꝯgregatio
nis: ⁊ huius hoīs: ⁊ ille qui preeſt
cōgregationi:ea que ſunt huiꝰ ho
minis:ſed nō cōuertit̄. hec ille.

¶Scdō diſtinguunt̄ ī effectu. Nā
ꝑ ſuffragiū tm̄:qđ eſt cōicatio bo=
noꝝ ꝑdcōꝝ:ꝗuis hō ſoluat̄ a rea
tu pene ꝗtū ad deū:nō tū ſoluit̄ a
debito faciēdi ſatiſfactionē iīūctā
ad quā obligatꝰ ē ex ꝑcepto eccl̄ie
ꝑ ſcdāʒ vero remiſſionē:q̄ pariter
ſuffragiū eſt imo ꝑfectius eſt: ⁊ dr
ſuffragiū ab vtroqʒ abſoluitur.

¶Tertio drn̄t ī radice. Nā remiſ
ſio pene:ꝯn̄s ptāte clauis ꝓuenit
mediate vel imediate ab īdeficiē
tia meritoꝝ:vt ſibi in oībꝰ alijs va
lere poſſit. Uñ nullꝰ abſoluit̄ a pe
na debita ꝓ tota:niſi determina=
te pro eo fiat: quātū debebat̄. In
eccl̄ia ꝟo tota eſt indeficiētia me
ritoꝝ ꝑcipue ꝓpter meritū chriſti
Cuius eccleſie caput eſt papa.

¶Quarto drn̄t in ſubiecto dāte.
Nā ſua ſuffragia ſingl̄aria q̄libet
in gr̄a exn̄s pōt alteriꝰ cōicare: qꝛ
opa ſua. Itidē ille qui ꝯgregatiōi
ꝑeſt:pōt opera illiꝰ alteri cōicare
applicādo itētionē ſuā ad hūc vel
illū. Suffragia ꝟo ꝑ ptātē clauis
data:nō dant̄ niſi a papa:q̄ preeſt
īdeficiētie meritoꝝ eccl̄ie. Iō ptās
dādi talia ſuffragia:plene reſidet
in papa:qꝛ pōt facere qđ vult: cā
tū exiſtēte legitima:ſʒ in ep̄is ac
multis alijs eſt taxatū ſuffragiū
ſʒ ordinationē pape. Iō pn̄t face
re qđ eis taxatū eſt:et nō ampliꝰ.

¶Quinto drn̄t ī noīe. Nā īdulgē
tie dn̄r:q̄ ꝓueniūt a ptāte clauis:
ſuffragia ꝟo ſimplr̄ reliq̄ nūcupā
tur. ¶Sexto et vltimo in ordine.
Nā dās indulgētias:poteſt dare
alia ſuffragia:nō aūt econuerſo.

¶Circa illā particulā:non ſolū a
canone impoſite:ſʒ ēt ſm ſe debi
te. notādū:ꝙ pro peccatis eſt a di
uina iuſtitia īpoſita pena ⁊ diuer
ſa:hoc enim facere ad iuſtitiā per
tinet diſtributiuā: ⁊ ad prudētiſſi
mū legiſlatorē quēcūqʒ. Iō Deu=
teronomij. 25. dr. Pro mēſura pec
cati erit ⁊ plagarū modꝰ. et Iſaie
27. In menſura cōtra mēſurā cū
obiecta fuerit vindicabo eā. Hec
ꝟo duplex eſt. actualis:et virtua=
lis. Actualis multiplex conuincit̄
ſpiritualis tātū:vt que eſt aīaꝝ ſe
paratarū ⁊ quarūdā eſt eterna eſt
alia tpalis. ſ. purgatorij. Alia tm̄
corꝑalis:vt ieiuniū:peregrinatio
pſalmodia:lachrymę: diſcipline:
genuflexiones:vigilie: ꝯtinētia: ⁊
oīa pietatis opa. Alia ſpūalis et
corꝑalis ſimul̄:vt orōnes mētales:
vota:meditationes:cōtēplatiōes
ſtudia. Harū ꝟo alia diuina:vt tri
bulatiōes ⁊ flagella dei ad he. 12.
Flagellat aūt oēm filiū quē reci=
pit. alia volūtarie aſſumpta. Uir=
tualis pena ē:oē opꝰ a diuina pie
tate acceptatū loco pene: ſicut cō
tritio ab excellēti ꝓueniēs chari=
tate:q̄ nō ſolū culpā delere pōt:ſʒ
ēt ꝓ oī pena ſatiſfacere. Nā fides
Magdalene:excellēti gradu cha=
ritatis formata:illi ⁊ culpā et pe=
nā oēm ſimul remiſit dicēte dn̄o.
Remittunt̄ tibi pctā tua:q̄ ad cul
pā:fides tua te ſaluā fecit. Uade ī
pace. Luce. 7. Quo ad penā. Hoc
idē fit ī adultis baptizatis deo ac
ceptante baptiſma ad deletionē
culpe ⁊ remiſſionē pene. Dicente
b. Ambroſio gr̄a xp̄i oīa cōdonat
gratis: ⁊ itelligit̄:qꝛ ipſe xp̄s ſatiſ
fecit. Pena ꝟo canonica ea ē:quā
canones iponūt varijs criminibꝰ
q̄ nūc arbitraria eſt oīno. Quā vt
canonica eſt:papa in pn̄ti vita pōt
remittere pro ſuo arbitrio. Et hec
nōnūqʒ ſatiſfacit:pene a deo īpo=
ſite ſil̄r ab eccl̄ia:nōnūqʒ tm̄ eccle
ſie plene:deo vero ſemꝑ ſm partē
ſaltiʒ:ſi tū fiat ab exn̄te in gratia
Aliq̄n ꝟo deo plene poterit exn̄s
in gr̄a ꝑꝑ excellētē gradū charita
tis ſatiſfacere exoluēdo ptē peni=
tētie canonice. ad reliquā ꝟo tene

tur vinculo p̄cepti ecclie neſcien=
tis certitudinē diuine acceptatio
nis. Quia vero ſuperabūdat: corā
deo cōuertitur in meritū operan
tis. Ideo quicquid ſupererogaue
rit: cū dn̄s venerit: reddet illi.

¶ Catholici itaq; paſtores ac p̄ſer
tiʒ papa remittere p̄nt oēm penā
canonicā includērē penā diuinā:
vt dcm̄ ē: applicādo merita alioꝝ
ad ſatiſfactionē debitā ꝛ hoc p in
dulgētias tm̄. Penā vero canonicā
ſi pura daret p libero arbitrio: pa
pa remittit ēt ſine īdulgētijs. Pe
nā vero diuinā tātū remittere p̄ot
papa: ſiue p īdulgētias: ſiue quo=
libet applicādo merita in theſau
ro ſeruata ecclie: loco illiꝰ debite
pene. Et hāc applicationē efficit
viuis ꝛ aīabus purgatorij: q̄ talis
ſuffragij ſunt capaces p receſſuʒ
a nobis ī eadē diſpōne: cū tm̄ ſem
per exſtite legitima: ceu indeſinen
ter repetit. s. Th. loquens de hac
mā. Et huic applicatiōi porte in=
feri nō p̄ualēt: qm̄ huiꝰ clauis po
teſtate aperit aīabꝰ nōdū ingreſ=
ſis regnū celoꝝ. Ceteri quoq; ſiue
p̄ſides multitudinis: ſiue ſpecia=
les pſone: pro tali pena ſuffragia
afferre ꝛ applicare poſſunt.

¶ Circa opiniones: Prio adducā
opiniones circa radicē valoris in
dulgētiarū. Scdo circa ipm̄ valo
rē. Etem̄ hec duo exigunt ad itel=
lectuʒ concluſionis. Prima eſt. s.
Thome: ꝛ vie cōmunis apud oēs
theologos: q indulgentie valent
per applicationem meritorū chri
ſti ꝛ alioꝝ ſanctorū: loco pene de=
bite pro peccatis. Scda eſt Durā
di dicentis: q indulgētie ſiūt de
merito xp̄i: q̄ idubitāter ptinet ad
theſaurū ecclie: ꝛ ſufficit p toto mū
do. p̄ime Jo. p̄o. Ipſe ē ppitiatio p
peccatis nr̄is. ꝛ nō ſolū pro pecca
tis noſtris: ſed totius mūdi.
¶ De merito vero paſſionis ſancto
rū ponit in dubiū. ¶ Tū q: itētio
merētis ē neceſſaria ad hoc q me
ritū ſuū redūdet ī alterū. Sed de
hac itētiōe nl̄la habet hiſtoria. q̄.
¶ Tū q: ille paſſiones ꝛ illa meri
ta: ſunt plene remunerata. ¶ Ad
p̄mū d̄r: q hoc ſancti itēdūt expli
cite vl' iplicite. Nā ſanctꝰ quilibet
ꝯformat capiti xp̄o: cuius merita
illata ſunt in eccleſia: ꝛ quotidie
iferunt ab exn̄tibꝰ ī gr̄a. Hinc eſt
illud Pauli ſcdē ad cor. i. Adim=
pleo ea: q̄ deſunt paſſioni xp̄i ꝛ to
tius eccleſie. Cuius caput eſt xp̄s
adimpleo. i. addo mēſurā. ꝛ ſic ex=
ponit gloſa. hoc quoq; ſequit: ex
charitate faciēte merita ſingulo=
rū cōia. ¶ Ad ſcdʒ d̄r: q paſſiōes ꝛ
pene: vt ſunt meritorie ſufficiēter
ſunt remunerate: nō autē vt ſunt
ſatiſfactorie. hoc pʒ in eo: qui ſatiſ
facit pro alio / oratione: que tm̄ in
ſinu eius conuertitur.

¶ Tertia opinio eſt Aureoli. l. 4.
diſt. 20. dn̄tis q papa p̄ot dare in
dulgētias nō ſolū p modū recōpē
ſationis ꝛ ſatiſfactiōis: q̄ fit acci
piēdo de merito xp̄i ꝛ ſctoꝝ: ſʒ ēt
auctoritate ſibi tradita a xp̄o: cū
dixit. Qcūq; ligaueris ſup terrā
Jō auctoritate ꝛ abſolut ſe nihil dā
do p recōpenſatione: p̄ot penas
quas voluerit relaxare.
¶ Et ſcito q hec opinio ꝯuenit cū
opinione. b. Thome: q p̄tāte cla=
uis iuriſdictiōis deṅt indulgētie
differt vero: q ſola p̄tās clauis poſ
ſit ſufficere aſſerēdo: d̄ſte. s. Tho.
q applicatio meritorū exigitur.

¶ Quarta opinio eſt nouiſſima.
Martini lutherij duo inter cete=
ra dicētis. Primū q papa nō po=
teſtate clauis quam nullā hʒ: ſed
modū ſuffragij: dat aīabꝰ remiſſio
nē. ꝛ hoc aſſerit in cōclone. 26. et
qualē p̄tāteʒ hʒ papa in purgato
riū gn̄alr: talē hʒ q̄libet ep̄s ī ſua
dioceſi: ꝛ curatꝰ ī ſua parrochia p
ticulariter huiꝰ rōe ſoluent infe
rius ꝛ hec de opinionibꝰ radicis
valoris indulgētiaꝝ. ¶ Sūt itaq;
due opiniones extreme. ſ. Luthe
rij ꝛ Aureoli ꝛ. s. Th. media quā
ſeq̄t Durādꝰ vno dēpto. vt patuit.
¶ Probatur itaq; ꝯclo. ſ. q pote=
ſtate clauis deṅt indulgētie. Qd

dāt p̄lati ī pſona xp̄i: dāt poteſta=
te clauis. Sʒ p̄ſules catholici dāt
īdulgētias in pſona xp̄i. ergo po=
teſtate clauis. Probatio medie ē
auctoritate. b. Pauli. 2. ad cor. 2.
dicētis. Nā ꝛ ego qd̄ donaui: ſi q̄d
pp vos donaui in pſona xp̄i. glo.
ideſt: ac ſi xp̄s donaſſet. Sed xp̄s
poterat relaxare penā peccati: vt
pʒ de muliere adultera q̄ ꝛ Paulꝰ
potuit: q̄ ꝛ papa qui nō eſt mino=
ris auctoritatis q̄ Paulꝰ fuerit.
¶ Preterea. p̄tās ligādi atq; ſol=
uēdi: eādē ꝯſequit auctoritatē in
foro ecclie. ſʒ ligare ptinet ad p̄tā
tē clauis iuriſdictiōis. ergo ſolue
re a pena canonica: ſequit neceſ=
ſario p̄tātē clauis iuriſdictionis.
¶ Preterea. Quicq̄d cōuenit ali=
cui: vt p̄eſt ecclie: ꝯuenit eidē ppt
poteſtatē iuriſdictiōis. Sed cōfer
re indulgētias cōuenit paſtoribꝰ
inquātum preſunt eccleſie. ergo.
¶ Adhuc minus eſt excōmunica
re q̄ īdulgētias facere. Sʒ excōi=
care ptinet ad p̄tātē iuriſdictiōis
ergo etiam facere indulgentias.
¶ Itē. Eidē confertur diſpēſatio
theſauri eccleſie p̄cipue vl'is: cui
cōmittit regimē eccleſie. Sed nō
cōmittit regimen: niſi cui dat po
teſtas iuriſdictionis. ergo.
¶ Ad hec. Eccleſia generalis erra
re nō p̄ot: q: xp̄s qui in oībꝰ exau
ditus eſt pro ſua reuerentia dixit
ſuper cuius ꝯfeſſione eccleſia fun
data eſt. Ego rogaui pro te Petre
vt nō deficiat fides tua. Luce. 22.
Sed eccleſia generalis hoc ſemp
ſenſit: vt nō niſi habens poteſta=
tē iuriſdictionis cōferre poſſit in=
dulgentias. ergo. Poteſtate cla=
uis dantur indulgentie.
¶ Confirmant predicta ex more
litterarū curie romane vtētiū ita
li mō dicēdi. Nos ergo de oīpotē
tis dei miſericordia ꝛ auctoritate
apoſtoloꝝ Petri ꝛ Pauli confiſi:
relaxamus centum dies ꝛc.
¶ Itidē de pe. ꝛ re. c. Quod autē.
dicit remiſſiones eis nō valere: q̄
nō fuerint ab eorum iudice facte.
Sed iudex eccleſiaſticus nō eſt ſi
ne poteſtate iuriſditionis. ergo.
¶ Superſunt vero due partes cō
cluſionis probande. Prima q pa
ſtores catholici remittant penas
a canone impoſitas. Et quia hec
ab omnibꝰ admittitur: ideo tāq̄
manifeſta relinquitur. Secunda
pars eſt: q remittāt penas ſm̄ ſe
ideſt lege diuina ipoſitas. et hoc
pbatur: primo ſic. Quod recte fit
a paſtoribus eccleſie approbatur
a deo: iuxta priuilegiū Petro con
ceſſum: Sed paſtores catholici re
mittūt penas canonicas includē
tes ſm̄ totū vel ſm̄ parteʒ penas
ſm̄ ſe. ergo remittūt penas ſm̄ ſe
debitas. Secūdo probat ſic. Ab=
ſolutus a paſtore eccleſie a penis
iniunctis in hoc ſeculo: aut tenet
in futuro ſoluere penā lege diui=
na impoſitā: aut non. Si nō. Er=
go paſtores catholici remittūt pe
nas debitas ſʒ ſe. Si ſic. Ergo ſol
uet in purgatorio. Sequitur igit
q eccleſia remittat ad penas gra
uiores. Qd aduerſat pietati ſpūſ=
ſancti gubernātis eccleſiā de quo
dicitur: diſponit omnia ſuauiter.
¶ Oppoſitio contra primā partē
cōcluſionis: q papa poteſtate cla
uis remiſſionē dat animabus.
¶ Primo obijcit Martinꝰ in con
cluſione. 26. per illā vulgatā ho
ſtiēſis rationē: videlicet ſi claues
ſeſe ad purgatoriū extēderēt: poſ
ſent euacuare purgatoriuʒ. Atq;
crudelis eſſet papa q nō euacuat
purgatorium.

¶ Reſponſio.

¶ Papa poteſt exiſtente cauſa iu
ſta ꝛ rationabili: ne aduerſus iu
ſtitiam diuinam temere agat.

¶ Contra.

¶ Inſtat idē. Que nā iſta erit cā
rōnabilis? Nū aliqua maior erit:
q̄ charitas iuſtior vel rōnabilior?

¶ Reſponſio.

¶ Primo dico q charitas iter cau
ſas nō cōputatur: ſed ſupponitur
omni cauſe. Nullaʒ quoq; adeſſe
nō poſſe in tāta latitudine cōtin=

gentiũ:quã infinitatẽ vocat Ari-
ſtoteles dicens. Infinita vni acci
dunt:q̃tomagis innumeris p̲ ſecu
la aſſerere nõ auſim ſuccedẽtib⁹.
¶Expoliare itidẽ purgatoriũ ꝑ
libito:aduerſaꝛ mãdato xp̄i:q inſ-
ſit triticũ ſeruatum in eccleſia di
ſpenſari familie in tempore.
¶Hoc ẽt non agendũ eſt a papa
q: particulari iudicio dei ſubſũt.
cle.de pe.ꝛ remiſ.c. abuſionibus.
Recolito que a nobis dicta fuere
circa illam gloſam ꝑſertim de diſ
poſitione ſupra.
¶Hoc pariter exẽplo chriſti acti-
tandũ nõ eſt:qui a mortuis reſur
gens:nõ niſi patres i libro exiſtẽ-
tes iam pena ſoluta liberauit: vt
cõiter tenent doctores.

¶Secunda.

¶Clauis eccleſie pariter ligat ſi-
cut ꝛ ſoluit:ſ3 nõ põt ligare aĩas
purgatorij: ergo nec ſoluere.

¶Reſponſio.

¶Clauis auctoritatiue tm̃ ſol-
uẽs põt ligare. Et hoc verũ eſt in
ptãte ordinaria:nõ aũt in ſubde-
legata:neq3 i ſoluẽte aliq̃ alio ad-
dito. Nõ eñ valet hoc: inſtituere
põt:ḡ deſtituere. Eps põt ordĩare
ergo põt ſoluere ab ordinatione.
Patet ḡ illa maior ꝓpõ triplicem
patiꝛ calũniã. Pria q: in oĩ haben
te ptãtem nõ verificaꝛ. Scda q: i
ſola tm̃ clauis iuriſdictiõis ptãte
t3.i.q̃ a nullo addito operaꝛ. Ter
tia q: falſa eſt vniuerſal̃r in omni
claue:puta in claue ordinis.

¶Tertia.

¶Si poteſtate clauis remittit:
cur nõ tollit papa nomẽ ſuffragij
ꝛ nõ vtiꝛ noĩe auctoritatis ac po-
teſtatis in dando indulgentias.

¶Reſponſio.

¶Nõ eſt tollendũ imo ſeruãdu3
neceſſario nomẽ ſuffragij propter
dĩas ſupĩductas. Noĩe vo aucto
ritatis nõ vti pontificẽ falſu3 eſt.

¶Oppoſitio ꝯ illã partem
ꝯclõis pene:nõ ſolũ a ca-
none ĩpoſite:ſ3 ẽt f3 ſe debite.

¶Arguit primo ſic idem Marti-
nus in ꝯclõne.20.ex ipſo ſtilo põ-
tificis de iniunctis penitẽtijs mi
ſericorditer in dño relaxamus.

¶Reſponſio.

¶Hic nõ eſt oĩs ſtilus:ſed plena
riã nõnunq̃ olim pctõrum remiſ-
ſionẽ largitur. Dico ſcdo q̲ in pe-
nis canonicis pene diuine inclu-
duntꝛ acceptant q3 a deo iuxta il-
lud Matthei.16. Qõcũq3 ligaue-
ris ſup terrã:erit ligatũ ꝛ in celis.

¶Secunda obiectio.

¶Id nulla auctoritate probatur
nulliſq3 auctoribus niſi forte Pe
tro de Palude Auguſtino de An
chona:Capreolo ꝛc. Sed q̃cq̃d hi
ſentiũt ñ facit argumẽtũ fidei.ḡ.

¶Reſponſio.

¶Prefati doctores id ingenioſe
ꝛ ſancto edocẽte ſpiritu deduxit
ex ſacris litteris. Eſt aũt ſignum
animi male de reb⁹ fidei ſentiẽtis
quãdo adherere renuit ingenijs
ꝑclariſſimis ac eorũ vniformi ſen
tentie i dubijs fidei: quẽadmodũ
inquit Ariſto. in topicis cõtra di-
centem dictis ſapientũ ſollicitũ
eſt eſſe ſtultum.

¶Tertia obiectio.

¶Extra de pe.ꝛ re. Cum ex eo di-
ciꝛ q̲ per indulgentias ſatiſfactio
penitẽtialis eneruaꝛ per indulgẽ
tias.ſ. indiſcretas ꝛ ſuperfluas.

¶Reſponſio.

¶Hec auctoritas cõducit potius
propoſito q̃3 officiat. Tũ q:, pena
diuina in canonica pena cõtineꝛ:
vt dictum eſt. Tum q: penitẽtia
ꝛ canonica eſt ꝛ diuina. Matthei
4. penitẽtiã agite appropinqua
bit enim regnum celorum.

¶Oppoſitio Aureoli i diſ.20.
quarti.ſ. q̲ papa poſſit aucto-
ritatiue remittere penas pro
peccatis debitas ſine applica
tione meritorum.

¶Reſcripta papalia obtinẽt vim
iuris ꝛ auctoritatis ſanctorũ. ſed
i reſcriptis papalib⁹ fit relaxatio
auctẽtico modo:ſic. Nos ergo de
omnipotentis dei miſericordia ꝛ
auctoritate apoſtolorum Petri ꝛ

Pauli:confiſi relaxamus tibi cen
tum dies ꝛc. ergo auctoritatiue.

¶Reſponſio.

¶Concedimus fieri per auctori-
tatem Petri ꝛ Pauli relaxatiões:
ſed media applicatione meritorũ
ꝛ nõ ſine ſatiſfactione:ꝛ hoc habe
ri nõ põt ex reſcriptis papalibus.
Reſtringiꝛ ergo auctoritas ponti
ficis:q: exigit neceſſario charita-
tẽ in recipiẽte:ꝛ cã3 monẽtẽ q̃ eſt
pietas i dãte. vt ſupius tacta eſt.

¶Secunda.

¶In poteſtate pape eſt relaxare
omne vinculũ impediẽs a regno
celorum. Quia dictũ fuit Petro.
Quodcũq3 ligaueris ꝛc. S3 obli-
gatio ad penam eſt hmõi. ergo.

¶Reſponſio.

¶Maior eſt vera iuncta ſatiſfa-
ctione nõ autẽ ſimpl̃r: vt dictum
fuit. Remittere enim ſine ſatiſfa-
ctione:ſolius eſt poteſtatis excel-
lentie xp̄i dei immortalis.

¶Tertia.

¶Cui, cõmittiꝛ maius: cõmittiꝛ
minus. ſed maius eſt abſoluere a
culpa ꝛ a pena:ꝛ cõmiſſu3 eſt capi
ti abſoluere ab omni culpa ſine
exceptione. ergo.

¶Reſponſio.

¶Reſponderet canoniſte q̲ vera
eſt maior quãdo minus in maio-
ri includitur. Diciꝛ etiã ſi valeret
hic modus arguendi: ſequereꝛ q̲
omnis ſacerdos haberet auctori
tatem cõferendi indulgentias:vt
patet:q: eis cõmittitur abſolutio
a culpa:quod eſt maius.

¶Dicitur quoq3 q̲ l3 ſemp̲ abſo-
lutio a pena eſſet q̃d minus q̃3 ab
ſolutio a culpa:non tamẽ ſemper
decet q̲ cui cõmittiꝛ maius com-
mittatur min⁹:q: abſolutio a cul
pa in nullo caſu poteſt eẽ nociua
nec impeditiua maioris boni:ſe-
cus eſt de abſolutione a pena.

¶Quarta.

¶Claues non ſolũ extendunt ſe
ad culpam:ſed etiã ad penã. ſed
in aliquo ſacramẽto quãdoq3 po
teſt relaxari tota pena ſicut in ba
ptiſmo:ergo videꝛ q̲ datũ ſit ali-
cui in eccleſia:maxime pn̄cipi: q̲
ſaltẽ miniſtrãdo ſacramentũ pe-
nitẽtie:poſſit totã i penã relaxare.

¶Reſponſio.

¶Subſumpta propoſitio errat:
ſit enim relaxatio peccatorum in
baptiſmo cum ſufficientiſſima ſa
tiſfactione paſſionis chriſti. Ite3
dato q̲ papa mediante ſacramẽ-
to poſſit oẽm penã remittere:hoc
nõ eſt niſi per completũ ſacramẽ
tum. Ubi neceſſario ſunt cõtritio
confeſſio: ꝛ ſatiſfactio. Non eſt
aũt ſatiſfactio niſi penitẽs per ꝓ
pria opera penalia plenarie ſatiſ-
faciat vel ali⁹ pro eo:vel niſi ſatiſ
factio xp̄i ꝛ ſanctorũ ſibi per idul-
gentiam applicetur ab eo qui po
teſt. Pro predictis omnibus be-
nedictus deus Amen.

¶Finis diſputatorũ
catholice per fratrem
Iſidorum de Iſola-
nis mediolañ. lecto-
rem Papie: In ceno-
bio. s. Apollinaris
ordi.. predicatorum.
Lugduniq3 exactiſſi
ma cura impreſſum
per ſolertem virum
Joannẽ Creſpinum
Anno domini. M.
ccccc.xxviij.

UNIVERSITARIA DE GRANADA